

A scenic view of a mountain valley. In the foreground, there is a traditional Tibetan-style building with a red roof and white walls, surrounded by green and yellow vegetation. The middle ground shows a wide valley with a river and a small settlement. The background features dark, rugged mountains under a bright blue sky with scattered white clouds.

Det kostbare
skattkammer
av

fenomenenes
fundamentale rom

Longchen Rabjam

Oversatt til norsk fra *The Precious Treasury of the Basic Space of Phenomena*, Padma Publishing 2004. Bildet på forsiden er fra åssiden av Gangri Tökar i Tibet, stedet hvor Longchen Rabjam skrev denne teksten. Nederst i bildet syns klosteret som senere ble bygget over dette stedet.

© 2016 Aksel Sogstad.

Innledning

Introduksjon	3
I. Utsmykning av det fundamentale rom	3
II. Det oppvåknete sinn som en ren sfære	8
III. Metaforer for det oppvåknete sinn	12
IV. Bevissthetens kjerne og fremvisning	16
V. Transenderer anstrengelse og årsakssammenheng	20
VI. Det altinkluderende oppvåknete sinn	25
VII. Spontan tilstedeværende bevissthet	29
VIII. Ikke-dualitet i opplyst sinn	32
IX. Den avgjørende opplevelsen	36
X. Naturlig meditativ stabilitet	43
XI. Å hvile i naturlig oppførsel	56
XII. Tidløs frihet	61
XIII. Oppvåkning til buddha-tilstanden	70
Avslutning	74
Forord til den opprinnelige utgaven	75

Introduksjon

HYLLEST TIL DEN ÆREFULLE SAMANTABHADRA!

Naturlig forekommende tidløs bevissthet – krystallklart oppvåknet sinn – er vidunderlig og praktfull, opprinnelig og spontant tilstedeværende. Den er skattkammeret som er opphav til universet av fenomener og muligheter, om det er *samsara* eller *nirvana*. Hyllest til denne urokkelige tilstand, fri for fordypende tenkning.

Kronen av all åndelig tilnærming, himmelhvelvet hvor i solen og månen går i kretsløp rundt det mest majestetiske fjell, er den uendelige åpenheten av *vajra*-hjertets essens – spontant tilstedeværende og fullstendig klart – den uendelige åpenheten av den naturlige stabiliserte tilstand som ikke innebærer anstrengelse eller prestasjon. Lytt mens jeg forklarer denne praktfulle og tidløst uendelige åpenheten.

I. Utsmykning av det fundamentale rom

INNENFOR DEN UENDELIGE ÅPENHETEN av spontan tilstedeværelse finnes grunnen som alt står opp fra.

Åpen i essens og uavbrutt av natur har den har aldri eksistert som noe som helst, men oppstår allikevel som hva som helst. *Samsara* og *nirvana* oppstår naturlig i den uendelige åpenheten av de tre *kayaer*, men viker aldri fra det fundamentale rom – slik er den lykksalige sfære som er fenomenenes sanne natur.

Sinnet selv er enormt vidstrakt, sfæren av det uforanderlige rom. Dets stadig skiftende uttrykk er den uendelige åpenheten til den majestetiske fremvisningen av dets mottakelighet. Alle ting er utsmykninger av det fundamentale rom og ingenting annet. Utvendig og innvendig, ting som myldrer fram eller oppløses er den dynamiske energien til det oppvåknedde sinn. Fordi dette ikke er noe som helst, men allikevel oppstår som hva som helst, er det et fantastisk og magisk uttrykk, utrolig og praktfullt.

I hele universet er alle vesener og alt som manifesterer seg ved form utsmykninger av det fundamentale rom, og oppstår som det vedvarende prinsipp av opplyst form. Det som kan høres, alle lyder og stemmer, er uten unntak, så mange det måtte være, utsmykninger av det fundamentale rom, og oppstår som det vedvarende prinsipp av opplyst tale. All bevissthet og alle tankemønstre, så vel som den umåtelige variasjonen av ikke-konseptuelle tilstander, er utsmykninger av det fundamentale rom, og oppstår som det vedvarende prinsipp av opplyst sinn.

Videre viker ikke vesener, som er født inn i de seks klasser via de fire veier til gjenfødelse, ikke på noen måte fra fenomenenes fundamentale rom. Universet av fenomener og muligheter – de seks typer sanseobjekter som manifesterer seg i dualistisk persepsjon – åpenbares i sfæren av fenomenenes fundamentale rom på samme måte som illusjoner, manifesterte – allikevel uten eksistens. Uten bærende struktur, livaktig fremtredende og likevel tidløst tomt, suverent vidstrakt og naturlig klart, oppstår universet akkurat som det er, som en utsmykning av fenomenenes fundamentale rom.

Hvordan ting enn fremtrer eller lyder, innenfor den endeløse sfæren av det fundamentale rom viker de ikke fra sin spontane likhet med *dharmakaya* - oppvåknet sinn. Siden den tidløse tilstanden av fullstendig avspenning er naturlig åpen og uten overgang eller forandring, så vil hva som enn manifesterer seg favnes av den naturlig forekommende tidløse bevissthet - fenomenenes sanne natur. De manifesterte fenomener smelter sammen i en enhetlig lykksalig åpenhet, uten anstrengelse, og uten at noe må gjøres.

Sambhogakaya er urokkelige naturlig klarhet. Selv mens ting manifesterer seg er den spontant og naturlig til stede, ekte og uforfalsket – en gjennomgripende tilstand av spontan likhet.

På grunn av måten den klare og detaljrike visningen oppstår, fremtrer emanasjoner naturlig – den fantastiske magien til det

som har den ytterste mening. De viker aldri fra den fulle og hele positive tilstand hvor ingen ting må gjøres.

Innenfor det oppvåknete sinnet selv, som er uten skjulte farer, finnes den spontane og ikke-konstruerte perfektjonen av de tre *kayaer*. De viker aldri fra det fundamentale rom, og er spontant tilstedeværende og usammensatt.

Videre er den spontane perfektjonen av de tre *kayaer*, tidløs bevissthet og opplyst handling, en veldig samling – den suverene åpenheten som er tidløst perfekt og tidløst oppstående. Tidløst og spontant tilstedeværende, denne rene sfære er uten overgang og forandring. I oppfattelsen av fenomenenes sanne natur, inneholdt i det fundamentale rom, stiger visdom uavbrutt opp, som en utsmykning av dette rommet. Ikke laget og ikke oppnådd, vedblir den tidløst. Den er fantastisk og storslått, som solen på himmelen.

I dette endelige skjød av fundamentalt rom, tidløst og spontant tilstedeværende, er *samsara* utelukkende positivt, *nirvana* er positivt. I den utelukkende positive og uendelige åpenheten har *samsara* og *nirvana* aldri eksistert. Sansefenomener er utelukkende positive, tomhet er positiv. I den utelukkende positive og uendelige åpenheten har fremtoninger og tomhet aldri eksistert. Fødsel og død er utelukkende positive, glede og lidelse er positive. I den utelukkende positive og uendelige åpenheten har fødsel, død, glede og lidelse aldri eksistert. Selvet og andre er utelukkende positive, bekreftelse og benektelse er positive. I den utelukkende positive og uendelige

åpenheten har selvet, andre, bekreftelse og benektelse aldri eksistert.

Navngiving skjer i forvirring, for det som ikke eksisterer antas å eksistere. Gitt at tingenes natur er som drømmebilder, uten basis, er det ikke da utrolig merkelig å fiksere på *samsara* og *nirvana* som om de hadde en egen eksistens!

Alt er utelukkende positivt, en suveren tilstand av spontan tilstedeværelse. Siden det aldri har vært forvirring, ikke er forvirring, og aldri vil bli noen forvirring, er betinget eksistens kun en betegnelse. Den er hinsides ytterligheter som eksistens og ikke-eksistens. Siden ingen noen gang har vært forvirret i fortiden, er ingen forvirret i nåtiden, og ingen vil senere bli forvirret. Dette er den opplyste hensikt til de tre betingede eksistensplans opprinnelige renhet.

Siden det ikke er forvirring, eksisterer ingenting som en uforvirret tilstand. Suveren naturlig forekommende bevissthet er tidløs og spontant tilstedeværende. Siden det aldri har vært frihet, ikke er frihet, og aldri vil bli frihet, er *nirvana* bare et navn og det er ingen som noen gang har kjent frihet. Det vil aldri bli frihet, for det har aldri vært stengsler. Fullstendig renhet, lik rommet, kan ikke begrenses eller lokaliseres. Dette er den opplyste hensikten til den totale frihetens opprinnelige renhet.

I korthet, hva som enn opptrer som den dynamiske energien til det vidstrakte og spontant tilstedeværende fundamentale rom

– om det er *samsara* eller *nirvana* – vil i samme øyeblikk som det oppstår ikke eksistere som *samsara* eller *nirvana*. Hva som enn fremtrer i en drøm fra søvnens dynamiske energi har ingen egentlig eksistens. Det finnes kun selverkjennende bevissthet, det lykksalige sted for hvile, uendelig vidstrakt, som den grenseløse tilstanden av spontan likhet.

Dette er den første delen av Det kostbare skattkammer av fenomenenes fundamentale rom, som viser at naturen til samsara og nirvana ikke viker fra det fundamentale rom.

II. Det oppvåknedde sinn som en ren sfære

GITT AT FUNDAMENTALT ROM av natur er spontant opprinnelig og tilstedeværende, så er det uendelig gjennomgripende, uten inndeling i indre og ytre. Det er uten begrensninger, og hinsides enhver inndeling i over og under, eller noen annen retning. Hinsides dualiteten av vidt kontra smalt, bevissthet – ren som rommet – er denne uendelige åpenheten, fri for tenkning i konseptuelle rammeverk.

De magiske uttrykkene som oppstår i det ufødte fundamentale rom er fullstendig ubestemmelige, og ikke på noen måte gjenstand for restriksjoner. De kan ikke beskrives som «ting», for de har ingen substans eller karakteristikk. Fordi deres natur er som rommets grenseløshet, er de ufødte, spontant tilstedeværende og fri for enhver tidsramme, begynnelse eller ende.

Essensen av hele *samsara* og hele *nirvana* er det oppvåkne sinn. Spontant tilstedeværende – uten å forekomme, uten å oppstå, og uten avgrensning – det kommer ikke fra noe sted, og er heller ikke på vei noe sted. Sinnets uendelige åpenhet, som er uten lineær tidsramme, verken kommer eller går, for det er uendelig gjennomgripende.

Fenomenenes sanne natur – «slikhet» – har ingen begynnelse, intet midtpunkt og heller ingen ende. Denne tilstanden av perfekt jevnhet, lik rommet og naturlig ren, har ingen begynnelse eller ende. Den er hinsides enhver tidsramme. Den er ufødt, uopphørlig, og har ingen substans eller karakteristikk. Den verken kommer eller går, og kan ikke karakteriseres som en «ting». Den involverer ikke anstrengelser og mål eller noe som må gjøres. Grunnlaget for «slikheten» selv har ingen grense eller et midtpunkt. Fordi den er kontinuerlig og uten referanser, er den likhetens uendelige åpenhet.

Fordi fenomenenes sanne natur er likhet, finnes det ingenting som ikke vedblir i den uendelige åpenheten til denne likheten. Favnen av det oppvåkne sinn er en enkeltstående tilstand av jevnhet hvor alt er likestilt. Fordi det er ufødt – en uendelig likhet vidstrakt som rommet – er likhetens favn uten avbrudd.

Følgelig er festningen av den uendelige utstrålingen spontant tilstedeværende og hinsides ytterligheter. Festningen av den tidløse uendelige åpenheten er ikke delt inn i øvre, nedre eller i

mellom. Festningen av den ufødte *dharmakaya* inneholder alle ting uten partiskhet. Festningen av den kostbare hemmelighet er uforanderlig og spontant tilstedeværende. Universet av fenomener og muligheter, om det er *samsara* eller *nirvana*, er perfekt som den tidløse festningen av én eneste tilstand av likhet.

På dette grenseløse fundament, som brer seg jevnt ut i alle retninger, skiller ikke høyborgen av det oppvåknedde sinn mellom *samsara* og *nirvana*. Dets imponerende og opphøyde tinde er den uendelige åpenheten som er fenomenenes sanne natur. Midt i skuet av dette uskapte fenomen troner inngangsporten som frir en fra formoppbyggende anstrengelser vid åpen. I dette palasset, besmykket med den spontant tilstedeværende rikdom, sitter kongen, naturlig forekommende tidløs bevissthet, på sin trone. Alle aspekter ved denne bevissthetens dynamiske energi, som manifesterer seg som tanker som myldrer fram og svinner hen, tjener som ministere som styrer kongeriket. Den hellige dronningen, naturlig vedblivende meditativ stabilitet, følges av de kongelige arvinger og tjenere, naturlig forekommende opplyst hensikt. Den vidtfavnende åpenheten av enestående lykksalighet er naturlig klar og ikke-konseptuell.

I denne omgivelsen, som er urokkelig og hinsides forestilling og beskrivelse, oppnås herredømme over hele universet av fenomener og muligheter. Dette er det veldige riket til fenomenenes fundamentale rom.

Hvis en vedblir i dette domenet er alt *dharmakaya*. Uten å vike fra denne ene naturlige forekommende tidløse bevissthet, eksisterer en ufabrikkert og tidløst forankret transcendens av anstrengelse og prestasjon. Tilværelsens sfære er inkluderende og uten «harde kanter», så alt, akkurat slik det er, er inneholdt i den uendelige åpenheten hvor det verken finnes differensiering eller utestengning.

Heller ikke verdenene til de seks klasser av vesener eller *buddhaenes* rene sfærer eksisterer noe annet sted. De er inneholdt i rommet, fenomenenes sanne natur. Gitt at de oppfattes likt i det naturlige krystallklare opplyste sinn, favner bevisstheten *samsara* og *nirvana* fullstendig. I dette skattkammer av fenomenenes fundamentale rom, kilden til alt, er *nirvana* tidløst og spontant tilstedeværende uten å måtte søkes. Så inneholdt i *dharmakaya* – uforanderlig, referanseløs og uendelig utbredt – manifestasjonen av det ytre og indre univers er *sambhokaya*, og fenomenene som oppstår naturlig som refleksjoner er *nirmanakaya*.

Siden alle fenomener er perfekte utsmykninger av de tre *kayaer*, oppstår alt som en fremvisning av opplyst form, tale og sinn. Videre oppstår *sugataenes* talløse rene sfærer, uten unntak, fra nøyaktig den samme kilde – sinnet selv, den grenseløse åpenheten av de tre *kayaer*. På samme måte er «byene» med de seks klasser av vesener, som av natur er *samsara*, ganske enkelt speilbilder i favnen av fenomenenes fundamentale rom.

Videre er de forskjellige manifestasjoner av fødsel og død, glede og smerte som drømmebilder i denne uendelige åpenheten – sinnet selv. Selv om de ikke eksisterer så virker det slik. De manifesteres uten basis, så de er som skyer på himmelen som ganske enkelt oppstår tilfeldig på grunn av omstendigheter. Verken eksisterende eller ikke-eksisterende, de er av natur hinsides ytterligheter, fullstendig omsluttet av tilværelsens sfære, og fri for tenkning.

Sinnet selv – det vil si naturen til det oppvåknedde sinn – er rent som rommet, og er derfor uten fødsel og død, glede og smerte. Det har ingen substans som kan begrense det, og er fritt for *samsaras* og *nirvanas* fenomener. Det kan ikke karakteriseres som en «ting», og siden det er uendelig vidstrakt, er det uforanderlig, uten overgang og spontant tilstedeværende og usammensatt. Gitt at *buddha*-tilstanden finnes i *vajra*-hjerterets essens av fullstendig klarhet, oppstår alt i en naturlig sfære av lykksalighet – som den høyeste oppvåkning, i en tilstand av spontan likhet.

Dette er den andre delen av Det kostbare skattkammer av fenomenenes fundamentale rom, som omhandler universet av fremtoninger og muligheter som oppstår som en ren sfære.

III. Metaforer for det oppvåknedde sinn

ALLE TING ER INNEHOLDT i det oppvåknedde sinn. Fordi alle fenomener finnes i det oppvåknedde sinn, er dette alle fenomeners sanne natur.

Rommet er en metafor for det oppvåkne sinn. Sinnet har ikke noe opphav og er ikke et objekt som oppstår, og derfor vedblir det ikke på en avgrenset måte. Det er ubeskrivelig og hinsides forestillinger. Uttrykket «rommets sfære» er ganske enkelt en måte å illustrere det på ved hjelp av en metafor. Hvis selve metaforen ikke kan beskrives som en «ting», hvordan kan en da forestille seg eller beskrive det den illustrerer? Det burde forstås som en metafor for det som er naturlig rent.

Den underliggende mening er at det oppvåkne sinn er selverkjennende bevissthet – lik rommet. En kan ikke forestille seg det, for det trosser illustrasjon og beskrivelse. Naturlig klart og urokkelig, den grenseløse åpenheten av fullstendig klarhet er ikke skapt, men spontant til stede og uendelig utstrakt. *Dharmakaya* er det grenseløse området som er opplysthetens innerste mening.

Faktum er at alt kan og vil oppstå fra bevissthetens dynamiske energi. Selv mens den oppstår, finnes det intet sted hvor den oppstår eller noe som oppstår. «Oppstår» er ganske enkelt et begrep, for hvis det undersøkes, finner en at det er som rommet. Alle ting er omsluttet av den suverene tilstand av upartisk likhet, og danner den uendelige åpenheten av fullstendig jevnhet som ikke medfører dualistisk persepsjon.

Gitt at naturlig oppstående tidløs bevissthet – fenomenenes sanne natur – er uten grenser, brukes analogier for at den kan forstås gjennom metaforer, underliggende mening og bevis.

Denne grenseløse åpenheten, som er lik rommet og inneholder alt uten differensiering eller utestengning, eksemplifiseres av disse tre sammenhengende faktorer. I kjødet av fundamentalt rom, en suveren og grenseløs tilstand av likhet, er alle ting like, tidløst, uten noen tidsramme som før eller etter, uten noe bedre eller verre. Dette er det opplyste formål til Samantabhadra og Vajrasattva.

Det oppvåknete sinn kan sammenlignes med solen. Det er av natur fullstendig klart og for alltid helt. Når det ikke skygges for, er det uhindret og spontant tilstedeværende. Fritt for tenkning favner det alle fenomeners sanne natur, som er uten konsepter.

Ved å være åpent er det *dharmakaya*, ved å være klart er det *sambhogakaya* og ved å være utstrålende er det *nirmanakaya*. De tre *kayaene* verken møtes eller skilles. Siden disse opplyste egenskapene allerede eksisterer, og alltid vil være spontant til stede, formørkes de ikke av svakheter og feil. De er identiske ved å være uten overgang eller forandring i de tre tider, identiske i å gjennomstråle alle *buddhaer* så vel som vanlig vesener. Dette kalles «naturlig forekommende oppvåknet sinn».

Dets dynamiske energi oppstår som hva som helst – universet av fremtoninger og muligheter samt veseners persepsjon i all sitt mangfold vil fremdeles finnes, om det er realisering eller ikke.

Selv om ting oppstår, har de på ingen måte en betinget natur. Som vannet i en luftspeiling, en drøm, et ekko, et fantombilde, en refleksjon, et luftslott eller en hallusinasjon, er alle ting klart fremtredende uten å virkelig eksistere – de manifesteres kun tilfeldig, uten basis eller fundament. Du burde forstå at alle disse manifestasjoner er midlertidige og tilfeldige fenomen.

Egenskapene til det spontant tilstedeværende oppvåkne sinn forårsaker en uavbrutt fremvisning, den magiske illusjonen av *samsara* og *nirvana*. Siden det fundamentale rom inneholder hele denne magiske fremvisningen, burde du vite at fremvisningen ikke viker fra favnen av opprinnelig tilværelse.

Det oppvåkne sinn favner alle ting. Med denne ene perfektjonen er alt perfekt – alle ting er perfekte uten å ha blitt perfektionerte. Naturlig forekommende tidløs bevissthet er naturlig perfekt.

Gitt at oppvåknet sinn verken er eller ikke er åpenbart, eksisterer ikke de ytre og indre verdener av *samsara* og *nirvana* som fenomener. De oppstår allikevel som en myldrende fremvisning – universet av fremtoninger og muligheter, *samsara* eller *nirvana* – for de er av natur fluktuasjoner i sinnets dynamiske energi.

Ved ganske enkelt å oppstå er former tomme av natur. Fra det som er ufødt manifesterer det som virker å bli født, men selv mens det manifesterer har ingen ting som helst blitt født. Fra det som er uopphørlig, manifesterer det som ser ut til å

opphøre, men det finnes ingen avbrudd. Disse er illusoriske uttrykk for tomheten. Selv med vedblivelse er det intet som vedblir. Det finnes intet fundament for noe å vedbli i. Der hvor intet kommer og intet går, vil hva som enn manifesterer seg ikke eksistere slik det ser ut til å gjøre, så en ender opp med kun å betegne det med «ikke å ha noen selvstendig eksistens».

Og sanseintrykk oppstår naturlig fra av bevissthetens dynamiske energi, så deres natur beskrives kun symbolsk som å ha en «gjensidig avhengighet». Selv i samme øyeblikk som ting synes å oppstå fra denne dynamiske energi, så gjør de det uten å være gjenstand for ytterligheter og oppdeling – uten spørsmål om noe oppstår eller ikke – og selv «dynamisk energi» er bare et symbolsk begrep som ikke har noen virkelig essens overhode. Så i det som aldri er gjenstand for overgang eller forandring viker intet noensinne fra oppvåknet sinn.

Dette er den tredje delen av Det kostbare skattkammer av fenomenenes fundamentale rom, som presenterer metaforene for det oppvåknete sinn.

IV. Bevissthetens kjerne og fremvisning

DET LIGGER I DET ALTINKLUDERENDE og oppvåknete sinns vesen at det ikke er åpenbart, for det transcenderer det som er åpenbart. Det er ikke tomt, for det transcenderer det som er

tomt. Det har ingen eksistens, for det har ingen substans eller karakteristikk. Det er heller ikke ikke-eksisterende, for det gjennomstråler hele *samsara* og *nirvana*. Verken eksisterende eller ikke-eksisterende, det er opprinnelig fundamentalt rom, spontant og uniformt. Det er ikke gjenstand for ytterligheter eller oppdeling, det er uten substans og grunn og har intet underliggende fundament.

Det uavbrutte sinn er universet av det oppvåknete sinn. Uten overgang eller forandring, «himmelen» av fundamentalt rom er tidløs og uendelig vidstrakt. Naturlig forekommende tidløs bevissthet, som er den endelige mening fordi intet kan sammenlignes med den, er inneholdt i tilværelsens enestående sfære – ufødt og uavbrutt. Den er ubestemmelig, allestedsnærværende og fullstendig fri for begrensende ytterligheter.

Arven av *vajra*-hertessensen er urokkelig spontanitet og likhet. Storheten til det enestående fundamentale rom, som verken er laget eller ikke laget, har ikke en endelig utstrekning som kan beskrives med ord. Den er et fossefall av enestående kunnskap, favnen av ens selverkjennende bevissthet. En *yogi* som er fri for konseptuell og beskrivende tenkning kommer til en avgjørelse om at det er irrelevant om den kan beskrives eller ikke. Siden verken meditasjon eller noe å meditere på kan finnes, er det ikke behov for å «slå i hjel fiendene» sløvhet, opphisselse og tenkning.

I den tidløst vedblivende allestedsnærværende tilstand – fenomenenes sanne natur – finnes intet konsept av selv eller andre, så de tre sfærene danner i seg selv en ren sfære av naturlig likhet.

For de seirende av de tre tider er bevissthetens manifestasjoner rene. Fordi alt danner en eneste tilstand av likhet, uten noe å forsake eller å akseptere finnes det overhode ingenting som skal oppnås andre steder. I sinnets veldige favn er alle fenomener klart tydelige, allikevel viker de ikke det minste fra likhetens endelige mening.

Det finnes ingen inndeling i ytre og indre, og ingen forstyrrelser kommer fra tanker som oppstår og forsvinner. Fundamentet, oppvåknet sinn, fordriver ytterlighetenes mørke. Siden intet må forsakes, følger det naturlig at muligheten for feil blir kuttet av ved roten. Verden med sitt mangfold, hvor vesener sanser og oppfatter, og selv *kayaene* og den rene *buddha*-tilstandens tidløse bevissthet – alt som oppstår som en kontinuerlig fremvisning i sfæren av fundamentalt rom, oppstår fra dynamisk energi, i lyset av realisering eller ikke. I sfæren av fenomenenes fundamentale rom finnes det ganske enkelt realisering eller mangel på dette. For de som har realisering, som har oppnådd en tilstand av lykksalighet, er det ren persepsjon. De som ikke har det, gjenkjenner ikke bevisstheten eller de vanemessige mønstre av dualistisk persepsjon, hvorfra sanseintrykk manifesterer seg i alle sine former, selv om intet av dette viker fra det fundamentale rom.

Det oppvåknete sinn er alle tings faktiske tilstand. Det utviser en uopphørlig kvalitet.

Hva som enn oppstår i all sin variasjon er naturlig og klart synlig, åpenbart i det rene fundamentale rom, fenomenenes sanne natur. Det finnes ingen differensiering eller utestengning – bevissthetens form er uten begrensninger.

Uhindret tidløs bevissthet, en naturlig forekommende grenseløs åpenhet, er fullstendig klar og utslørt, uten inndeling i ytre og indre. Så selverkjennende bevissthet er sinnets store og strålende speil. Fenomenenes fundamentale rom er den kostbare juvel som oppfyller alle ønsker. Siden alt fremtrer naturlig uten å måtte søkes, er naturlig forekommende tidløs bevissthet den praktfulle kilden til alt en måtte ønske.

Enn så mange flotte egenskaper som kan ramses opp, så kommer de alle fra fundamentalt rom og er av fundamentalt rom. De oppstår kontinuerlig som de edle velfungerende metoder. Siden alle ting er umiddelbart perfekte i det ufødte fundamentale rom, overstråles tingenes substans av sin tomhet, som er oppvåkningens uendelige åpenhet. Og deres tomhet overstråles igjen av selverkjennende bevissthet som oppvåkningens uendelige åpenhet.

I oppvåknet sinn har fremtoninger og tomhet aldri eksistert. Men ikke fikser på ikke-dualitet, for den ufattelige og mirakuløse fremvisningen vil fremdeles finne sted. Det ufødte fundamentale rom er en uforanderlig, udelt og helhetlig, uendelig åpenhet hinsides tiden. Gjennom alle de tre tider er

buddha-tilstanden bevissthet – det fundamentale rom av tidløs bevissthet, opplysthetens uendelige åpenhet – på selverkjennende bevissthet som overstråler dualistiske oppfattelser. Fenomenenes sanne natur er spontan og grenseløs, uten inndeling i ytre og indre.

Dette er den fjerde delen av Det kostbare skattkammer av fenomenenes fundamentale rom, som demonstrerer det oppvåknedde sinnets natur.

V. Transenderer anstrengelse og årsakssammenheng

I SINNET SELV – essensen av opplyst sinn – finnes det intet synspunkt å kultivere i meditasjon, ingen adferd å følge, ingen fruktbaring å oppnå, ingen nivåer av realisering eller veier å gjennomføre, ingen mandalaer å visualisere, ingen resitasjoner, ingen gjentagelser, ingen tilstander av formløshet, ingen innvielser og ingen *samayaer* å vedlikeholde. I den rene tilstanden, fenomenenes sanne natur, som er tidløst og spontant tilstedeværende, blir slike tilfeldige faktorer av oppbyggende anstrengelser og årsakssammenheng transcendent.

Essensen av disse faktorene er opplyst sinn. Utilslørt av skyer og mørke, skinner solen på himmelen ved egen hjelp, ikke ved en tilfeldighet.

Enhver lære som omhandler de ti egenskapene som involverer anstrengelse og prestasjon er gitt i respons til den forvirring som oppstår tilfeldig fra bevissthetens dynamiske energi. Den er en effektiv metode for personer som har en mentalitet som krever utvikling gjennom anstrengelse. Den gis ikke til *yogier* som i sannhet opplever den endelige meningen til *vajra*-hjertets essens, *atiyoga*.

For at individer som anstrenger seg for å utvikles kan bli ledet til det opprinnelige fundamentale rom – fenomenenes sanne natur – finnes de åndelige veiene gitt av *shravakaen*, *pratyekabuddhaen* og *bodhisattvaen*. Slik presenteres de tre lavere nivåer. De tre inndelinger av *kria*, *upa* og *yoga*, er av natur de tre mellomliggende nivåer.

De tre inndelingene *maha*, *anu* og *ati*, manifesterer tidløst som de tre høyere nivåer. Ved å åpne porten som leder forbi metoder basert på årsak og virkning blir de heldige vesener veiledet til de tre nivåer av oppvåkning.

Men kulminasjonen av disse finnes i den endelige mening av *vajra*-hjertets essens. De må lede mot denne praktfulle og suverene hemmelighet, slik at fullstendig klarhet, makeløst uforanderlig, vil være høydepunktet av dem alle. Dette er kjent som den åndelige tilnærmingen av hjerteessensen av manifestert oppvåkning.

Av de to alternativer til åndelig utvikling, er ett basert på anstrengelser av akseptering og avvisning. Dette undervises

for å foredle bort inngrodde mønstre og mentale prosesser i det dagligdage sinn, som oppstår som en fremvisning med opphav i dynamisk energi. Denne tilnærmingen holder tidløs bevissthet for å være renere enn det dagligdage sinn.

Den høyeste lære involverer ikke anstrengelser i akseptering eller avvisning. Naturlig forekommende tidløs bevissthet, essensen av selve det oppvåknete sinn, åpenbares fullstendig ved at en ikke viker fra opplevelsen av det. Så det finnes intet behov for å strebe etter et annet sted. Det hviler i og av seg selv, så søk det ikke andre steder.

Dette – den endelige meningen av «slikheten» selv – er som solens essens. Jeg hevder at den vedblir som en naturlig hvilende tilstand – urokkelig fullkommen klarhet. Det kan vises at andre tilnærminger er som forsøk på å skape den allerede eksisterende solen ved å drive bort skyer og mørke i en prosess basert på anstrengelse og prestasjon. Disse to tilnærmingene er derfor like forskjellige som himmelen og jorden.

De «elefanter» som i disse dager berømmer seg som *ati*-praktiserende, hevder at tankemønstre, som oppstår og sprer seg, er oppvåknet sinn. Alle disse fjols er nedsunket i mørke, langt fra betydningen av den naturlige fremragende fullkommenhet. De forstår ikke engang dynamisk energi eller det som oppstår fra den energien, for ikke å snakke om essensen av oppvåknet sinn.

I denne diskusjonen som jeg fører, er opprinnelig rent og oppvåknet sinn den endelige sannhet – fenomenenes sanne natur som det fundamentale rom. Hinsides beskrivelse og forestilling er det perfeksjonen av den høyeste viten. I seg selv urokkelig, for det er av natur fullstendig klart og tidløst fritt for tenkning – for konsepter som fødes og spres – og er derfor kalt «tilværelsens essens», i analogi med solens gang over himmelen. Dets dynamiske energi er uhindret bevissthet som en kontinuerlig modus for det som oppstår, fritt for konseptualisering og analyse. Selv om det er livaktig klart innebærer det ikke dualistisk persepsjon.

Bevissthet uttrykker seg selv gjennom sin dynamiske energi som bevissthet som involverer konseptuell tenkning, farget av mylderet av dualistiske mønstre som slik bevissthet genererer. Siden det som ikke er objekter feiltolkes som objekter, finnes de fem typer sanseobjekter, og siden det som ikke har noen identitet gis en identitet, finnes de fem besværlige følelser. Disse lager alle de forskjellige forvirrede oppfatninger av universet og dets vesener. Selv det som manifesteres som *samsara* oppstår fra denne dynamiske energien, men når dette ikke forstås, blir manifestasjonen i seg selv en villfarene oppfatning.

Ved å realisere, innenfor tilværelsens uendelige åpenhet, fenomenenes sanne natur – som ikke kommer fra noe sted, går noe sted, eller vedblir noe sted – kommer «den opplyste intensjon om fullstendig frihet fra de tre verdener». Dette er transmisjonen til *ati* – spontan tilstedeværelse, essensen av

vajra-hjertet, som oppstår fra den utelukkende positive åpenheten til grenseløst rom.

I essensen av det fullstendig rene og oppvåknete sinn finnes det intet objekt å se på, eller noe som utgjør et perspektiv – absolutt intet å se på eller noen som ser. Det finnes ingen vanlig bevissthet som mediterer eller noe å meditere på. På grunn av spontan tilstedeværelse, uten dualiteten av mål og adferd, finnes det overhode ingen fruktbaring å oppnå.

Med hensyn til det som ikke eksisterer, finnes det ingen nivåer av realisering å gå gjennom, så det er ingen veier å følge. Siden fullstendig klarhet allerede er sikret gjennom tilværelsens ypperlige sfære, finnes det ingen mandalaer å visualisere gjennom oppbygning og oppløsning av tanker, og ingen mantraer, resitasjoner, innvielser eller *samayaer*. Det finnes intet referanseløst nivå av formløshet, slik som en gradvis prosess av oppløsning. I *kayaene* og den tidløse bevissthet, som eksisterer evig, finnes ingen årsakssammenheng basert på sammenfallende tilfeldige omstendigheter. Hvis noe av dette var tilfelle, ville ikke tidløs bevissthet oppstå naturlig. Ved å være sammensatt ville en slik bevissthet være gjenstand for destruksjon, og hvordan kunne den da bli karakterisert som «spontant tilstedeværende og usammensatt»?

Derfor, i essensen til det definitive fundamentale rom transcenderes årsakssammenheng, og de ti edle handlinger har ikke relevans. Sinnet selv, den endelige mening av ekte

tilstedeværelse, involverer ingen anstrengelse eller prestasjon. Vennligst forstå dette for å kunne pasifisere all konseptuell tenkning på eksistens og ikke-eksistens!

Dette er den femte delen av Det kostbare skattkammer av fenomenenes fundamentale rom, som demonstrerer transcenderingen av anstrengelse og prestasjon, årsak og virkning.

VI. Det altinkluderende oppvåknete sinn

PÅ SAMME MÅTE SOM ALT LYS kommer fra solen og slik rommes av den, kommer alle fenomener fra oppvåknet sinn og rommes av dette – selv urenheter og forvirring som finnes i universet av fremtoninger og muligheter. Ved å undersøke fundamentalt rom som opphav og bolig for hva som enn opptrer finner du at det ikke har noe fundament, men er inneholdt i sinnets tidløse frihet. Hinsides navn og deres betydninger, både forvirring og fravær av forvirring er inneholdt i fenomenenes sanne natur – den tidløse uendelige åpenhet, en suveren vidtfavnende tilstand.

Selv den fantastiske fremvisningen av bevissthetens egne rene manifestasjoner – *kayaene*, rene sfærer, tidløs bevissthet og opplyste handlinger – er inneholdt i den naturlige forekommende tilstand som verken er laget eller ulaget. Oppvåknet sinn inneholder universet av fremtoninger og muligheter, hele *samsara* og *nirvana*. Klart og usammensatt

kan det sammenlignes med solen som skinner på den klare himmelen. Opprinnelig og naturlig forekommende, er det en uendelig og tidløs åpenhet.

Sinnet selv er en uforanderlig og grenseløs åpenhet – som rommets sfære. Dets fremvisning, den dynamiske energien til oppvåknet sinn, er ubestemmelig. Ved å gi herredømme over *samsara*, *nirvana* og all åndelig tilnærming, overstråler denne unike tilstand hvor intet må gjøres alt annet. Det finnes intet sted noen sammenheng som utgjør en ytterlighet. Det finnes overhode ingenting som avviker fra fenomenenes sanne natur – opplyst sinn.

Gitt at alle ting er utelukkende positive og oppstår som en eneste tilstand av spontan tilstedeværelse, vil det som er ypperlig og uten sammenligning – det største av alt, som uten unntak inneholder alt – være fenomenenes fullstendige positive fundamentale rom. Siden alle ting forenes i det som under en konge, medfører den urokkelig herredømme over *samsara* og *nirvana*.

Siden alt er fullstendig positivt, uten en eneste ting som ikke er positiv, er alle ting identiske i den utelukkende positive tilstand, hvor det verken finnes god eller dårlig. Siden alle ting – hva enn det er – er av det samme fundamentale rom, så er alle ting identiske i den urokkelige og spontant tilstedeværende tilstanden av likhet. Fenomenenes fundamentale rom er den ene tilstand som er opphav til alt. Det finnes ingenting å oppnå eller å søke etter der hvor ingenting behøves å gjøres. Siden

anstrengelse og prestasjon ikke er annet enn den naturlige tilstand av fundamentalt rom, hvorfra skulle anstrengelse komme? Til hvilken prestasjon ville det lede?

Siden det ikke finnes noe objekt å søke etter, ingenting å oppfatte i meditasjon, ingen tilstand å oppnå, ingenting som kommer fra noe sted og ingenting som går noe sted, så er det likhet – *dharmakaya*. Denne spontane fullkommenhet finnes i det fundamentale rommet i tilværelsens enestående sfære.

Transmisjonene fra *shravakaene*, *pratyekabuddhaene* og *bodhisattvaene* er klare når det gjelder ikke-eksistensen av selvet og det som angår selvet, så de er identiske i sin hensikt, en uendelig åpen tilstand fri for tenkning. Transmisjonen av den høyeste *yoga* – den edle hemmelighet av *ati* – er å hvile i sann tilværelse, akkurat slik den er – naturlig forekommende tidløs bevissthet – i den uendelige åpne tilstand uten forskjell på selv og andre. Så den endelige mening til de tre lavere tilnærmingers opplyste perspektiver er inkludert i den edle hjerteessensen.

Videre er de tre tilnærmingene *kria*, *upa* og *yoga* – som anvender selvet, guddommer, meditativ absorpsjon og skyer av ofringer – like i å hevde at åndelig oppnåelse kommer fra en fullstendig renselse av kropp, tale og sinn. Men i følge den hemmelige og majestetiske transmisjonen til *vajra*-tinden, er fremtoninger, lyder og bevissthet fullstendig rene – og tidløst ett med guddommen. Åndelig oppnåelse åpenbares fullstendig som den uskyldrene jomfruelighet av kropp, tale og sinn.

Derfor er de opplyste perspektiver til disse tilnærminger inneholdt i den edle hjerteessensen.

Videre, i de tre nivåer av *maha*, *anu* og *ati*, er universet av fremtoninger og muligheter en ren sfære av maskuline og feminine guddommer. Disse nivåer hevder at fenomenenes urokkelige natur er naturlig forekommende tidløs bevissthet, for fundamentalt rom og tidløs bevissthet er uatskillelige i sin totale renhet. Gitt at alt er fullstendig rent i denne edle, fortreffelige hemmelighet, er det uendelige rommet, uten å være laget, en lykksalig sfære, en tidløst uendelig åpenhet. I denne uendelige og allestedsnærværende tilstand, som ikke kan deles inn i ytre og indre, finnes det ingenting å karakterisere i lys av ditt verdisystem.

Ved at alt er uendelig og tidløst – den uendelige åpenheten av *dharmakaya* – er de opplyste perspektivene til disse tilnærminger inneholdt i hjerteessensen av den edle hemmelighet.

Fullkommenhet i én, fullkommenhet i alt – den uendelige åpenheten som inneholder alle fenomener er selv inneholdt i den høyeste tilstand av spontan tilstedeværelse, en tidløs, naturlig og klar tilstand av fullstendig avspenning.

Dette er den sjette delen av Det kostbare skattkammer av fenomenenes fundamentale rom, som demonstrerer at alt er inneholdt i oppvåknet sinn.

VII. Spontan tilstedeværende bevissthet

OVERFØRINGEN av det oppvåknete sinn, av natur spontant tilstedeværende og toppen av det mest majestetiske fjell, er ikke skapt men, sørger likevel for at alt har en endelig mening. Hevet over alt, er den det høyeste og mest majestetiske av åndelige tilnærminger.

Så snart en har nådd toppen av et majestetisk fjell, kan en se dalførene nedenfor, men fra dalene kan en ikke se toppen. På samme måte er *ati*, *vajra*-hjertereessensen, den høyeste åndelige tilnærming som ser det som er meningsfullt i alle andre tilnærminger, men lavere tilnærminger kan ikke se dens endelige mening. Den er derfor kronen, den fullkomne opplevelse, som er spontant tilstedeværende.

Den er som en mirakuløs juvel, som på en naturlig måte oppfyller alle ønsker hvis den bes til.

Dette er ikke tilfelle med vanlige ting. Siden *vajra*-hjertereessensen er den spontane tilstedeværelsen av de tre *kayaer*, er *buddha*-tilstanden forsikret i og ved seg selv, i fundamentale rom av naturlig hvile. Den krever ikke anstrengelse eller prestasjon – det er dens overlegenhet. Selv om det streves gjennom akseptering og avvisning i lavere tilnærminger, oppnås det ingenting på evigheter – for en kraftløshet!

Oppvåknet sinn – tidløs spontan og jevn bevissthet – fenomenenes vidstrakte natur, akkurat slik det er, den naturlige stabiliserte tilstand, er av natur *dharmakaya*, den uendelige åpenheten av opprinnelig likhet. Den er til stede i alle men bare et heldig fåtall kan nå den. Hvis den overlates til seg selv, vil dens eksistens være garantert av den selv. *Sambhogakaya* – uendelig utbredt, naturlig klar og spontant tilstedeværende – finnes i alle, men bare et fåtall har mulighet til å oppleve den. Hvis du uten å bestrebe deg hviler naturlig i hva som enn manifesterer seg, vil alt bli åpenbart.

Den kontinuerlige fremvisningen er den uendelige åpenheten av *nirmanakaya*. Den er til stede i alt, klar ved at ting oppstår. Den er den rene åpenheten av selverkjennende bevissthet. Den mirakuløse fremvisningen av ønskeoppfyllende kvaliteter og handlinger eksisterer ingen andre steder. Som opprørt vann når bunnfallet legger seg, blir den klar hvis du hviler i den naturlige opprinnelige tilstand.

Sannheten om den opprinnelige renhet kan ikke finnes ved å søke etter den. Opplysthet – *buddha*-tilstanden – er tydelig i den naturlig forekommende og uendelige åpenheten. Siden den allerede har blitt fullbyrdet, er det ikke behov for å oppnå den på nytt. Denne naturlig vedblivende storhet er den opplyste hensikt, den uendelige åpenheten som er fenomenenes sanne natur. Gjør ingen anstrengelser med tanke på det som er uforanderlig og spontant tilstedeværende!

Den tidløse grunn, den iboende vedblivende grunn, er fundamentet som er selve kjernen av oppvåkning. Den viker aldri fra sin naturlige sammenheng, så vik aldri fra den klare uendelige åpenheten som er bevissthetens endelige mening!

Årsaken til at alle ting er sørget for ved å la de være som de er, ligger i den uforanderlige og alltid tilstedeværende tilstand av suverent herredømme – de fem aspektene til tidløs bevissthet. Den opprinnelige *buddha*-tilstanden – de fem aspektene som er oppvåknet form, oppvåknet tale, oppvåknet sinn, oppvåknete egenskaper og oppvåknet handling – er spontant til stede i den uendelige åpenheten som er uten begynnelse og ende. Søk den ikke andre steder, for den er tidløst og naturlig sørget for.

Videre er oppvåkning – *dharmakaya* slik den oppleves av alle *buddhaer* – intet annet enn den endelige mening av uforanderlig likhet. Og siden den er spontant tilstedeværende i denne naturlige forekommende sammenheng, søk den ikke og prøv ikke å oppnå den. Gi fullstendig slipp på håp og frykt!

Selv vanlige veseners naturlig forekommende tidløse bevissthet er ikke laget eller funnet, men spontant tilstedeværende som *dharmakaya*, så svar ikke med avvisning eller akseptering, men hvil på denne måten i fundamentalt rom.

I tilværelsens essens – spontan og regelmessig, urokkelig og hinsides overveielse – ligger den uendelige åpenheten av

tilværelsens grunn, uten å være laget sørger den for at alt har en endelig mening.

Uforanderlig og for alltid tilstedeværende, legemliggjørelsen av *kayaene* og tidløs bevissthet, er transmisjonen av den enestående og naturlig forekommende innvielse, som kroningen av en kongelig arving. Siden universet av fremtoninger og muligheter er tidløst og spontant tilstedeværende av natur, finnes det intet behov for en samlet anstrengelse. Alt er sørget for og utfoldes som en enestående tilstand av spontan tilstedeværelse.

Dette er den syvende delen av Det kostbare skattkammer av fenomenenes fundamentale rom, som demonstrerer at alt er tidløst og spontant tilstedeværende i oppvåknet sinn.

VIII. Ikke-dualitet i opplyst sinn

I NATURLIG FOREKOMMENDE tidløs bevissthet, det enestående fundamentale rom, er alle ting tilstedeværende på en slik måte at de er ikke-dualistiske av natur. Kontinuerlige dualistiske persepsjoner trer frem på grunn av bevissthetens dynamiske energi. I det som kalles «opplyst sinn» finnes ingen dualitet mellom sansefenomener og det som sinnet tilskriver dem.

I oppvåkning – bevissthet uten overgang og forandring – oppstår universet av fremtoninger og muligheter, om det er *samsara* eller *nirvana*, uten at noe må forsakes eller oppnås. For *yogier*, som ikke oppfatter ting dualistisk, er det faktum at

ting manifesterer seg uten å virkelig eksistere så fantastisk at de bryter ut i latter.

Selv om sansefenomener ikke eksisterer, manifesterer de seg i all sitt mangfold. Selv om tomhet ikke eksisterer, så har den en uendelig utstrekning og når alt. Selv om dualistisk persepsjon ikke eksisterer, fikseres det fremdeles på at ting har en egen identitet. Selv om de ikke har noen basis, manifesterer livssykluser seg i en kontinuerlig rekkefølge. Selv om det ikke eksisterer noe som kan bevises eller motbevises, blir velbehag akseptert og smerte avvist.

Når jeg ser meg rundt finner jeg veseners oppfatninger til å være helt utrolige. De fikserer på det som ikke er virkelig som om det var virkelig, slik at det faktisk ser ut til å være virkelig. De fikserer på forvirring hvor det ikke er forvirring, slik at det faktisk ser ut til å være forvirring. De tingliggjør det som er ubestemmelig, slik at det faktisk ser ut til å være bestemmelig. De tingliggjør det som ikke er slik, til å være slik, slik at det ser ut til å være slik. De tingliggjør det som er uten hold til å ha hold, slik at det faktisk ser ut til å ha hold.

Vanlig sinn forføres av trivielle sanseobjekter i alle sine mangfold. Øyeblikk for øyeblikk strekkes ens unyttige fokus til en uavbrutt serie, og dager, måneder, år og hele liv passerer. Vesener villedes ved å feiltolke det som ikke er dualistisk til å være dualistisk.

Når en *yogi* ser innover med et rent sinn er bevisstheten, uten underliggende støtte eller basis, fri for symboler. Den kan ikke oppfattes på en måte som kan karakteriseres eller beskrives – strukturorientert tankegang og meditasjon legges tilside. Gitt denne tilstanden av perfekt jevnhet, som er åpen, avslappet og rommelig, finnes det ingen tanke på åndelig praksis, for det er ingen forskjell på formelle sesjoner og periodene innimellom. Alt er uinnskrenket, fullstendig likt og uavbrutt.

Uten et referansepunkt – i legemet, sanseobjektet eller sanseintrykket – er det fullstendig jevnhet i rommets udelte og grenseløse åpenhet, så det finnes ingen indre årsak som kan tildeles en identitet.

Når du observerer sanseobjekter som manifesterer i det ytre er alt klart og uhindret, men allikevel flyktig, tilfeldig, og uten referansepunkt. Du oppfatter, hører, tenker, er oppmerksom, opplever og føler som aldri før. «Hva er dette? Oppfatter jeg ting som en galning? Drømmer jeg?» Du bryter ut i å le av deg selv!

Du er fri for forestillinger om venn og fiende, klamring og motvilje, nær og fjern. Siden det er en unik jevnhet ved at alt er likestilt, uten forskjell på dag og natt, blir *samsara* – tingliggjøringen av karakteristikk og referansepunkter – fjernet. Siden du ikke har noe konsept om «favnen av naturlig forekommende bevissthet», har du transcendert buret av akseptering og avvisning, av ting som er botemiddel og ting som skal oppgis. En slik realisering innebærer ikke-dualistisk

tidløs bevissthet. Du har ankommet den oppvåkne hensikt, naturlig forekommende og utelukkende positiv. Du har ankommet løsningen, uten fare for å falle tilbake.

Uten realisering av likhet i dens naturlige forekommende tilstand, kan du bli besatt av uttrykket «ikke-dualitet» og søke tillit i en tilstand du antar er fullstendig referanseløs. Dette er i sannhet en feilaktig forestilling – den mørke sfære hvor bevisstheten ikke gjenkjennes. Det er i den naturlig forekommende tilstand, som er uten overgang og forandring, at det ypperste fullkomne mål oppleves som ikke-dualitet. Den totale frihet av de tre sfærer – den endelige betydningen av ikke-dualiteten av *samsara* og *nirvana* – er festningen av *dharmakaya*, tilværelsens natur som stiger opp av seg selv fra det innerste. Den er fullstendig ren som rommet, men hinsides alle metaforer.

Så lenge du fikserer på tingenes individualitet, på «dette» og «det», forblir du fanget i dualisme – forvirringens bur som medfører «selv» og «andre». Når du ikke skjelner partisk mellom ting – på «dette» – er alt i den samme tilstanden av likhet, uten ramme og referanse, og Vajrasattva deklarerer «Ikke-dualitet er realisert!»

Dette er den åttende delen av Det kostbare skattkammer av fenomenenes fundamentale rom, som demonstrerer ikke-dualiteten i oppvåknet sinn.

IX. Den avgjørende opplevelsen

I DEN ENESTÅENDE OG GRENSELØSE ÅPENHETEN er oppvåknet sinn, som er lik rommet, det avgjørende. Fokuser på dette nøkkelpoenget og destiller det til dets vesentlige kjerne; det er det største av det største – utelukkende positivt og vidstrakt oppvåknet sinn. Dets essens smadrer virkelighetens ytre stengsler. I denne enestående uendelige åpenheten finnes ikke dualiteten av realisering eller mangel på dette eller frihet kontra mangel på frihet, men kun en suveren tilstand av likhet.

En *garuda*, med vinger som har vokst ut inne i egget, løfter seg på himmelens vidstrakthet så snart skallet brytes. Den overmanner *nagaer* og krysser avgrunner direkte. Slik vil også en begunstiget *yogi*, som har realisert *vajra*-hjertereessensen slik den er, den høyeste av alle åndelige tilnærminger, overstråle de som følger lavere tilnærminger og krysse *samsaras* avgrunn direkte.

Den altomfattende frihet – vedblivelse i en suveren tilstand av likevekt – er uakseptabel for de som involverer seg i årsak og virkning, anstrengelse og prestasjon, men i den edleste tilnærming er den klart forståelig som den endelige mening av urokkelig likhet.

Alt er en suveren lykksalighet, lik rommet selv – den uendelige åpenheten av *dharmakaya*.

Det finnes ingenting som ikke er fritt i den uendelige åpenheten av *dharmakaya*. Tingenes sanne natur oppleves

intuitivt som kajaen av *vajra*-hjertereessensen. Den dynamiske energien til denne hjertereessensen er perfekt i legemet født av vanemønstre. Når kroppen av betinget eksistens mellom fødsel og død overgis, oppleves bevissthet som en udelelig helhet. Når en først har «vunnet riket» på nivået av spontan tilstedeværelse, skjer emanasjoner uten begrensninger og en kan uten hindringer engasjere seg i alle situasjoner. Slik er domenet til en *yogi* som «uten anstrengelse bæres på vinden». Selv om dette er uakseptabelt for en som er involvert i de lavere åndelige tilnærminger, viser *ati*-anskuelsen at dette gir fullstendig mening – dette er fruktbæringens sentrale punkt.

Siden den magiske illusjonen av opprinnelse skjer i det som ikke har noen begynnelse, er det det vanlige og forvirrede sinn som danner begreper om tingenes årsakssammenheng. Det som *ati*-anskuelsen åpenbarer som fravær av årsaker og betingelser gir utmerket og perfekt mening, selv om det er uakseptabelt i lavere tilnærminger.

Det er ingen forskjell på hensikt og opptreden til *buddhaer* og vanlige vesener, så det er det vanlige forvirrede sinn holder *samsara* og *nirvana* for å være en dualitet. Det som *ati*-anskuelsen åpenbarer som ikke-dualistisk, gir utmerket og perfekt mening, selv om det er uakseptabelt i lavere tilnærminger.

Gitt friheten, som sier at det er irrelevant om en har realisering eller ikke, vil troen på at frihet oppnås gjennom realisering være frihetens fiende. Det som *ati*-anskuelsen åpenbarer som

en enhetlig tilstand av likhet gir utmerket og perfekt mening, selv om det er uakseptabelt i lavere tilnærminger.

Å hevde at en ikke kan realisere det ubeskrivelige uten å bruke bestemte metoder for å karakterisere det er en tåpes holdning. Det som *ati*-anskuelsen åpenbarer som uatskillelig fra det endelige, gir utmerket og perfekt mening, selv om det er uakseptabelt i lavere tilnærminger.

Selv om den fremragende fullkommenhet er tidløs og uendelig, med ubegrenset dybde og omfang, vil det å hevde at den er «ufattbar» være en tåpes holdning. Det som i *ati*-anskuelsen åpenbares som en grenseløs og unik tilstand, gir en enestående og perfekt mening, selv om det er uakseptabelt i lavere tilnærminger.

I tilværelsens enestående sfære er tingenes vanlige orden reversert, og derfor kuttet alt håp om, og frykt for realisering – en tilstand lik rommet. Så enormt, så suverent, de seirendes opplyste sinn er som rommet. Det finnes ingen forsakelse eller oppnåelse – den uendelige åpenheten av den enestående sfære. Dette er tidløs frihet; det er irrelevant om en har realisering eller ikke. En *yogi* er tilfreds på veien som er som rommet, hvor ingenting må gjøres.

Denne tidløse oppvåkne bevisstheten, som ikke innebærer objekter, ferdes ikke i *samsara*, for den er hinsides alt opphav til forvirring. Ingen som helst er forvirret, for det finnes ingen omgivelser for forvirring. Alt favnes av fenomenenes

fundamentale rom, en enhetlig klar og grenseløs åpenhet. Uten tidsramme er denne grenseløsheten er som rommet selv. *Samsara* er opprinnelig rent, en tidløs og spontan tilstedeværende tilstand av fullstendig avkobling.

En går ikke inn i en tilstand av frihet eller oppnår *nirvana*. I den uforanderlige og grenseløse åpenheten har *samsara* og *nirvana* aldri kjent eksistens. Her finnes ingen referanseramme for forsakelse eller oppnåelse, håp eller frykt, men i stedet en suveren og grenseløs åpenhet som er tilværelsens opprinnelige og opplyste fundament. Alle ting er kun navn, for i virkeligheten er de hinsides beskrivelse og uttrykk. Ved å ha hatt en klar opplevelse av at *samsara* ikke er forvirring og *nirvana* ikke er frihet, la da ingen gjøre noen anstrengelser! La ingen forsøke å røre ved, eller forandre på dette!

Bevissthet, uten bredde og dybde, er ikke gjenstand for begrensninger og ytterligheter, så oppgi enhver referanseramme. Bevissthet, som ikke involverer planer og handlinger eller noe som kommer eller går, medfører ingen tidsramme eller botemiddel, så gi slipp på tingliggjøring og anstrengelse. Hvis det eksisterer en tilsiktet referanseramme vil den gi opphav til treldom. Vær ikke avhengig av noen form for fast struktur – gi slipp i jevnhet!

Det er av ingen betydning om alle fenomener er tidløst frie eller ikke.

Det er av ingen betydning om veien av vedblivelse er ren av natur eller ikke.

Det er av ingen betydning om sinnet selv er fritt for tenkning eller ikke.

Det er av ingen betydning om noe har noen gang eksistert innenfor den fundamentalt ubetingede og ekte tilstanden eller ikke.

Det er av ingen betydning om *samsara* og *nirvana* av natur er en dualitet eller ikke.

Det er av ingen betydning om alle tanker og uttrykk transcenderes eller ikke.

Det er av ingen betydning om forvirrede forsøk på bevis eller motbevis knuses eller ikke.

Det er av ingen betydning om anskuelsen som skal realiseres har blitt realisert eller ikke.

Det er av ingen betydning om du mediterer på den endelige meningen til fenomenenes sanne natur eller ikke.

Det er av ingen betydning om du engasjerer deg i analyse eller ikke, siden det ikke er noe å akseptere eller avvise.

Det er av ingen betydning om veien av vedblivelse noen gang har eksistert som fruktbearing eller ikke.

Det er av ingen betydning om du har gjennomgått veiene og nivåene av realisering eller ikke.

Det er av ingen betydning om du er fri for alle hindringer eller ikke.

Det er av ingen betydning om oppbyggende og formløs fase perfeksjonerer din sanne natur eller ikke.

Det er av ingen betydning om frihetens fruktbaring oppnås eller ikke.

Det er av ingen betydning om du vandrer i *samsaras* seks tilstander eller ikke.

Det er av ingen betydning om tilværelsens natur er spontan tilstedeværelse eller ikke.

Det er av ingen betydning om du er bundet av dualistisk persepsjon av bekreftelse og benektelse eller ikke.

Det er av ingen betydning om du har oppnådd den opplyste hensikt til fenomenenes sanne natur eller ikke.

Det er av ingen betydning om du følger i fotsporene til mestere fra fortiden eller ikke.

Uansett hva som skjer, om så himmelen og jorden bytter plass, eksisterer det en naken tilstand av ikke-konstruert åpenhet som er uten underliggende basis. Uten referansepunkt – om det er vagt, flyktig eller forsvinnende – som verdenen til en galning, fri for dualiteten av håp og frykt. Med upartisk anskuelse og meditasjon kollapser vanlig bevissthet som er fanget av tingliggjøring. Uten floken av ønsketenkning finnes det ingen «ting» å streve etter eller oppnå.

La hva som enn skjer skje, og hva som enn manifesterer seg manifestere. La hva som enn forekommer forekomme, og hva som enn er være. La hva som overhode er noe, være intet overhode. Når dine handlinger blir uforutsigbare, tar du det endelige spranget inn i bevisstheten, hvor en ikke kan finne grunnlag for å kunne avgjøre hva som er åndelig eller ikke.

Slik er denne nakne tilstand som er uten holdepunkter og hinsides filosofiens bur. Om du spiser, beveger deg, ligger eller sitter, hviler du dag og natt i perfekt jevnhet, slik at du opplever fenomenenes sanne natur til å være deres likhet. Det finnes ingen guder å tilbe, ingen demoner å drive ut, ingenting å kultivere i meditasjon – dette er den fullstendig «ordinære» tilstand.

Med denne enestående tilstanden av jevnhet – den ikke-konstruerte hersker uten stolthet – finnes det enhet, en avslappet og ustrukturert åpenhet. Så herlig – tingene er tidløst sørget for uten at noe må gjøres. Fri for anstrengelse og prestasjoner er du tilfreds.

Gitt at det ikke finnes noe fundament for anskuelsen av eller en spesifikk kontekst for meditasjon, finnes det heller ingen handlinger eller fruktbæring som skal presteres. Siden alt er fullstendig jevnt i en helhetlig likhet, finnes det intet behov for en samlet anstrengelse. Uten en fastlåst dimensjon er du tilfreds.

Siden det ikke er noen spekulasjon, gjøres det ende på ordinære ideer og prestasjoner. Siden det ikke finnes noe å oppgi, transcenderes botemidler – begrensende fikseringer. Det finnes ikke noe som i noen forstand eksisterer, eller en helhet som gjør det, selv ikke noe som «er» eller «ikke er», slik at hva som enn manifesterer eller oppstår vil uunngåelig være fritt. Fenomener er ubeskrivelige – de eksisterer ikke som tidløst frie, naturlig frie, eller ufrie – så den ene tilstand av

jevnhet uten holdepunkter er hinsides å være et fenomen som kan gi en avgjørende opplevelse.

I den grenseløse åpenheten, den grenseløse åpenheten, den uendelige og grenseløse åpenheten opplever jeg, Longchen Rabjam, tilværelsens klare åpenhet som uendelig, og at alt omfavnes av en lykksalig åpenhet, en eneste ikke-dualistisk åpenhet. Jeg, Natsok Rangdol, har nådd punktet av naturlig frihet hvor fenomener oppløses. Uforanderlig spontan tilstedeværelse er høydepunktet av min ypperlige veiledning.

Videre, dere som følger mitt eksempel bringer på denne måten alle ting sammen i den tidløse rekkevidden til den eneste grenseløse åpenheten. På denne måten vil du oppnå den pågående tilstanden av autentisk tilværelse på nivå med Samantabhadra.

Dette er den niende delen av Det kostbare skattkammer av fenomenenes fundamentale rom, som demonstrerer den avgjørende opplevelsen en kommer til angående alle fenomener i det oppvåkne sinns uendelige åpenhet.

X. Naturlig meditativ stabilitet

DET OPPVÅKNEDE SINN er opprinnelig rent av natur. Fenomenenes sanne natur er slik at det ikke finnes noe å forkaste eller å oppta, ingenting som kommer eller går, ingenting å prestere ved å forsøke. Solen og månen av fullstendig klarhet oppstår i stedet når en hviler naturlig i den grenseløse åpenheten som er fenomenenes sanne natur. Hvis

du ikke viker fra den naturlige tilstand av spontan likhet, uten at sansobjekter blokkeres eller sinnet tingliggjøres, ankommer du den oppvåknete hensikt av suveren rommelighet, Samantabhadra.

Når tanker verken kommer eller går, finnes en naturlig krystallklar og uberørt tilstand, som den urokkelige jevnheten til krystallklart hav. Fri for forekomster av, og involvering i tanker, fri for håp og frykt vedblir du i en tilstand av naturlig forekommende tidløs bevissthet, viss sanne natur er strålende klarhet.

Uten de tvangsmessige mønstrene til det vanlig sinn, finnes en ekte tilstand – naturlig etablert, ekte og uforfalsket – selv om den ikke kan beskrives med ord. Denne fordypelsen er tilværelsens uendelige åpenhet, viss sanne natur ikke kan beskrives, som verken involverer meditasjon eller noe å meditere på. Så slapphet og opphisselse oppløses naturlig, og også oppvåknet hensikt fremkommer naturlig.

Altoppslukende tankemønstre kan ikke oppgis ved forsakelse, for de er bevissthetens dynamiske energi. Deres sanne natur er slik at det ikke finnes særtegn, ingenting å skille ut eller støte bort, slik at denne naturen ikke fremkommer ved prestasjon, men oppstår som fundamentalt rom. Uten å støte *samsara* bort, oppfatter du, gjennom den rene *yoga* av den grenseløse tilværelsens dynamiske energi, det til å være naturlig forekommende tidløs bevissthet.

I den tidløse enheten av sanseintrykk og sinn – den naturlig etablerte tilstand som er fenomenenes sanne natur, oppleves meditativ fordypelse som en urokkelig og kontinuerlig strøm. Således er *vajra*-tinden, Samantabadhras fullkomne sinn, den edleste grenseløse tilstand som er som rommet. Den edleste meditasjonen av alle innebærer ingen differensiering eller utestengning. Den er spontant tilstedeværende som den ypperlige og tidløst uendelige hersker.

Den pågående strømmen av fullstendig klarhet, tidløs og allestedsnærværende, er spontant tilstedeværende i denne sammenheng, hvor intet forkastes eller tas opp, og er derfor den edleste opplyste hensikt – fenomenenes fundamentale rom, *samsaras* og *nirvanas* natur. Denne uendelige åpenheten, som er urokkelig, ubeskrivelig og lik rommet, er tidløst og naturlig tilstedeværende i alle vesener.

Det er det vanlige og forvirrede sinn som oppfatter sansefremtoninger til å være noe annet enn seg selv. Det er det vanlige og forvirrede sinn som har tro på meditasjon og anstrengelser. Forvirringens sanne natur er sfæren av likhet, den naturlige tilstand av hvile – den naturlige uendelige åpenheten som er urokkelig og opprinnelig ren. Det finnes ingenting å gjøre eller å anstrenge seg for – det er av ingen betydning om du hviler eller ikke.

Gitt fenomenenes uforanderlige og spontant tilstedeværende natur, hvis du om og om igjen ser med selverkjennende bevissthet, fri for ethvert kompliserende konseptuelt

rammeverk, vil du se at det ikke er noe å se på. Ingenting å se på – dette er anskuelsen av allestedsnærværende bevissthet. Gitt bevissthet, som ikke er kultivert i meditasjon og hvor i intet forkastes eller tas opp, hvis du mediterer om og om igjen vil du se at det ikke er noe å kultivere i meditasjon. Ingenting å kultivere i meditasjon – dette er meditasjonen av allestedsnærværende bevissthet.

Gitt veien av vedblivelse, ikke-dualistisk og fri for akseptering og avvisning, hvis du engasjerer deg i atferd om og om igjen, vil du se at det ikke finnes noen atferd å foreskrive. Ingen atferd å foreskrive – dette er atferden av allestedsnærværende bevissthet.

Gitt spontan tilstedeværelse, tidløst sørget for og fri for håp og frykt, hvis du strever etter oppnåelse om og om igjen, vil du se at det er ingenting å oppnå. Ingenting å oppnå – dette er fruktberingen av allestedsnærværende bevissthet.

I tilstanden av likhet finnes det ingen tanker om sanseobjekt og ingen tingliggjøring av vanlig sinn, så fremtreden av og involvering i håp og frykt har blitt pasifisert. En naturlig følge av å vedbli i likheten av sanseobjekt og sinn er at den uendelige åpenheten, som er fenomenenes sanne natur, ikke fravikes. En vedblir i en allestedsnærværende tilstand hvor det som karakteriseres som sanseobjekt ikke eksisterer som objekter. Siden det i tilstanden av fremragende fullkommenhet – hvor *samsara* og *nirvana* er uatskillelig – finnes en allestedsnærværende bevissthet, som er tidløs og ikke-

dualistisk, eksisterer alt i en tilstand av perfekt jevnhet, uten akseptering eller avvising.

Det som er håndgripelig og det som er uhåndgripelig er likt i fundamentalt rom, *buddhaer* og ordinære vesener er like i fundamentalt rom, relativ og absolutt virkelighet er like i fundamentalt rom, karakterfeil og positive egenskaper er like i fundamentalt rom, og alle retninger – over, under og inn imellom – er like i fundamentalt rom. Derfor vil alle ting som oppstår som en fremvisning fra denne naturlige forekommende tilstand, selv mens fremvisningen krystalliseres, oppstå i likhet – ingenting bedre eller dårligere. Hvilket behov er det for å akseptere eller avvise dem ved å anvende botemidler? Når ting vedblir, vedblir de naturlig, uten at noe er bedre eller verre. Uansett hva som i dette øyeblikk pågår i ditt sinn, så hvil i naturlig fred. Når ting er frie, er de frie i likhet, uten at noe er bedre eller verre. Når du blir dem bevisst skal du ikke lenger undertrykke eller hengi deg til dem.

I det oppvåkne sinn selv – den grenseløse åpenheten av tilværelsens fundament – vil alt som oppstår som fremvisningen av dets dynamiske energi være uforutsigbart. Selv når ting oppstår i likhet, oppstår de i den opprinnelige åpenheten. Selv når de oppstår i ulikhet, oppstår de i det fundamentale rom av sin likhet.

Selv når de vedblir i likhet, er deres sanne natur en naturlig tilstand av hvile. Selv når de vedblir i ulikhet, vedblir de i det fundamentale rom av sin likhet. Selv når de frigjøres i likhet,

utgjør dette den uendelige åpenheten av naturlig forekommende tidløs bevissthet. Selv når de frigjøres i ulikhet, frigjøres de i det fundamentale rommet av sin liket. Gitt naturlig forekommende bevissthet, alle tings tidløse likhet, oppståelse og ikke-oppståelse er tidløst ikke-eksisterende i fundamentalt rom. Vedblivelse og ikke-vedblivelse er tidløst ikke-eksisterende i fundamentalt rom, og frihet og fravær av frihet er tidløst ikke-eksisterende i fundamentalt rom.

I bevisstheten, den ypperlige tilstand av urokkelig likhet, selv mens ting oppstår, oppstår de naturlig og holder stand i seg selv. Selv mens de vedblir, vedblir de naturlig i seg selv. Selv mens de frigjøres, frigjøres de naturlig i seg selv.

Gitt at bevisstheten er uforanderlig og fri for tenkning, har alt samme natur som rommet – det som oppstår, oppstår tidløst; det som vedblir, vedblir tidløst; det som frigjøres, frigjøres tidløst.

Tanker oppstår, vedblir, og frigjøres. Uten avbrudd oppstår de og frigjøres samtidig. Fordi dette skjer uavbrutt, finnes det ingen separasjon av årsak og virkning. Siden det ikke finnes noen årsak og virkning har *samsaras* avgrunn blitt krysset. Hvor kan en forville seg når det ikke lenger finnes noen avgrunn?

Den uendelige åpenheten til Samantabhadra er tidløst uforanderlig. Den uendelige åpenheten til Vajrasattva er uten overgang og forandring. Ordet «*buddha*-tilstand» er ikke annet

enn et symbol på gjenkjennelsen av tilværelsens essens – veien av vedblivelse.

Ved forståelsen av dette, finnes det ingen fenomener å akseptere eller å avvise, slik at alle ting er i en perfekt tilstand av jevnhet, som er deres enestående og sanne natur. Som på øya av gull, finnes det ingen oppdeling eller utestengning. Denne naturen er ikke gjenstand for begrensninger, for feil og formørkelse har blitt gjennomskuet. I det oppvåknedes sinnet selv, hvor det ikke finnes fallgruver, er de tre *kayaer*, som ikke involverer anstrengelse, spontant perfekte, så frasen «hinsides forestilling og uttrykk» er en uttrykksform.

Sansefremtoninger er ubegrensede; bevisstheten er åpenbar og naturlig forekommende. Siden den sanne tilstand av hvile er utilslørt og uhindret, uten inndeling i ytre og indre, åpenbares den som fenomenenes enestående natur. La ditt sinn og din kropp koble fullstendig av i en bekymringsløs tilstand. Med en makelig holdning, som en som ikke har noe mer å gjøre, la ditt sinn og din kropp koble av på den måten som passer best, verken anspent eller slapp.

Hvordan ting enn oppstår, så holder de seg innenfor sin fundamentale natur. Hvordan de enn vedblir, så vedblir de innenfor sin fundamentale natur. Hvordan de enn beveger seg, så beveger de seg innenfor sin fundamentale natur. I virkeligheten finnes det intet som kommer eller går i oppvåkningens fundamentale rom. De seirendes oppvåknedes legemer verken kommer eller går.

Hvordan en beskrivelse enn er, så finnes den innenfor sin fundamentale natur. Hvordan et uttrykk enn er, så finnes det innenfor sin fundamentale natur. I virkeligheten eksisterer ikke beskrivelse eller uttrykk innenfor oppvåknet sinn. De seirende av de tre tiders oppvåknete tale er ubeskrivelig og hinsides uttrykk. Hvordan tenkning enn forekommer, så forekommer den innenfor sin fundamentale natur. Hvordan konseptualisering enn skjer, så skjer den innenfor sin fundamentale natur. Det finnes ingen tenkning eller konseptualisering i oppvåknet sinn. De seirende av de tre tiders oppvåknete sinn er fritt for tenkning og konseptualisering.

Siden det som er ikke-eksisterende kan fremtre på alle mulige måter, finnes *nirmanakaya*. Siden tilværelsens fruktbarhet finner glede i seg selv, finnes *sambhogakaya*. Siden disse to ikke har noen virkelig basis, finnes *dharmakaya*. Fruktbæringen er den uendelige åpenheten hvor de tre *kayaene* er spontant tilstedeværende.

I tilstanden til den grenseløse åpenheten av oppvåknet sinn forekommer ikke vanlig tenkning. Karakteristikkene til vanlig bevissthet finnes ikke i sinnet, som selv er opplyst hensikt, den unike *buddha*-tilstand.

Opplysthetens vesen er lik den vidstrakte himmelhvelvingen. Den ypperste form av meditasjon innebærer ikke erindring eller tenkning. Ens natur er urokkelig og ikke-konstruert. Uten

å være planlagt og fullstendig fri for konstruerte ideer, er fenomenenes sanne natur, den naturlige stabiliserte tilstand, uten overgang og forandring gjennom de tre tider. Den ypperste form for meditasjon innebærer ingen uro eller spredning av alltoppslukende tanker.

Enhver vedblivelse i «slikhet» er sinnets hellige tilstand, den unike *buddha*-tilstand, fri for all karakterisering. Den er fenomenenes urokkelige fundamentale rom, en tilstand av jevnhet som transcenderer tingliggjørende konsepter. Dette er den uendelige åpenheten til de seirendes opplyste hensikt, tilværelsens ypperlige og grenseløse natur. Når båndene av fysiske og mentale påfunn brytes, oppstår en ekte avspenning. Uansett hvilke erindringer som opptar sinnet, hvis du ikke viker fra konteksten av fenomenenes sanne natur – det å hvile i tilværelsens fundament – er alle ting den uendelige åpenheten av Samantabhadras oppvåkne hensikt.

Siden ingenting tingliggjøres eller avvises, finnes ikke spenningen eller sløvheten til det tvangsmessige sinn. Den ubegrensede tilstand av naturlig stabilisering er, akkurat slik den er, garantert på en naturlig måte. Urokkelig og perfekt jevnhet er en uendelig åpenhet uten fastsatt dimensjon. Hvis all vanlig tenkning skjer naturlig og pasifiseres naturlig, er dette Vajrasattvas vidløftige og oppvåkne hensikt.

Hvis du opprettholder en uforstyrret tilstand i tilværelsens ikke-konstruerte åpenhet, vil selv tenkning rundt sanseobjekter skje i favnen av fenomenenes sanne natur. Denne sanne naturen

er ikke-konseptuell og rommelig som himmelen, men hvis du tvangsmessig og med overlegg forsøker å bestemme den, blir den et bur av karakteristikk. Selv om du tilbringer dag og natt i slik meditasjon, er dette fikseringens trelldom – enkelt og greit. Den Seierrike fortalte at dette ligner gudenes meditative stabilitet. Det er derfor totalt avgjørende at ditt sinn stabiliseres naturlig, uforstyrret og fritt for anstrengelse og strev, og hinsides tingliggjørende anstrengelse.

Siden naturlig forekommende tidløs bevissthet er uten grenser og forutinntatthet, kan den ikke karakteriseres som en «ting», for all utdypende tenkning stilner naturlig. Lag ikke derfor flere konsepter. Øv i den endelige mening av suveren åpenhet, fri for ethvert fundament. Fenomenenes enestående natur er naturlig forekommende tidløs bevissthet.

Den enestående anskuelsen er frihet fra begrensningene av grunnende tenkning. I den enestående meditasjonen blir ingenting tatt opp eller forkastet, og ingenting kommer eller går. I den enestående oppførselen finnes ingen dualitet av akseptering og avvisning. Den enestående fruktberingen er fri for dualiteten av forsakelse og oppnåelse. Dette er den oppvåkne hensikt til naturlig forekommende spontan tilstedeværelse.

Den sanne natur til alle fenomener i sin helhet – universet av fremtoninger og muligheter, om det er *samsara* eller *nirvana* – er den opprinnelige tilstand. Siden den ikke viker fra naturlig

forekommende tidløs bevissthet, forstå den til å være oppvåknet hensikt, hvor alt hviler i tilværelsens fundament.

Når det gjelder fenomener som manifesterer som mangfoldige sanseobjekter, hvil spontant i den naturlig stabiliserte tilstand, uten på noen måte å tenke «det er slik man hviler», fri for oppvirvling og oppløsning av tanker. Vedbli på en naturlig måte i likhetens uendelige åpenhet, fenomenenes sanne natur.

Uten å fokusere på, eller la ditt blikk søke mot mangfoldet av sansefenomenenes manifestasjoner, uten å tenke på «selv» eller forestille seg «andre», hvil klart og naturlig i den grenseløse tilstand av fullstendig åpenhet.

Gitt den oppvåknete hensikten til den naturlig forekommende tidløse bevissheten, hvor i alt er likestilt – utfoldet og oppløftet sinn, fritt for oppvirvling og oppløsning av tanker – oppstår opplevelsen av å forenes med rommet, uten inndeling i ytre, indre, eller inn imellom, som en meditatív fordypelse, lykksalig og klar, og fri for tenkning.

Gitt den opplyste hensikt til fenomenenes sanne natur, som aldri viker fra en tilstand av hvile, tilværelsens fundament, finnes ingen inndeling i ytre og indre, for denne naturen er fri for argumentasjonen til dualistisk persepsjon. Det finnes intet vanlig sinn som fikserer på noe «annet» – et «sanseobjekt» – så ingenting tingliggjøres som et objekt, og din oppfattelse av universet er fri for fiksering. Det eksisterer ingen ramme for å ta gjenfødelse i *samsara* – dette er det samme som rommet.

Det finnes intet indre konsept av sinnet slik som «selvet», så intet tingliggjøres som et subjekt, og de altoppslukende tankemønstre av betinget eksistens stilner. Muligheten for gjenfødelse i *samsara* kuttes av ved roten. Ved dette punkt har du ankommet *dharmakayas* oppvåknedde hensikt, som er som rommet, uten inndeling i ytre eller indre, og uten noen referanseramme som gir opphav til fenomener basert på forvirring. Du har nådd punktet av oppløsning, og siden det ikke er noe som kommer eller går, er alt en uendelig åpenhet – Samantabhadras rene sfære. Du har nådd det ypperlige palass av *dharmakaya*.

Hvis øyeblikkets bevissthet ikke viker fra tilværelsens fundament, vil en tilvenning av denne opplevelsen stoppe en videre betinget eksistens. Du er fri for *karma* og vanemønstre som driver fram gjenfødelse. Du har ankommet den avgjørende opplevelsen av årsakssammenheng, beskrevet som likheten mellom *samsara* og *nirvana*. Du har ankommet oppvåkningens hjerteessens, som verken vedblir i betinget eksistens eller en tilstand av fred. Det er avgjørende at du skiller mellom dette og en endimensjonal tilstand av stille vedblivelse. Dette er den opplyste hensikt til naturlig fremragende fullkommenhet.

Hvis du viker fra den fundamentale natur, funksjonerer det konseptuelle sinn som *samsara* – enkelt og greit. Det involverer årsak og virkning – du har ikke kommet til den avgjørende opplevelsen. En person som gjør denne feilen

faller lenger og lenger ned. Derfor viker den edle hemmelighet – den fremragende fullkommenhet – ikke fra fundamentalt rom, og uttrykkene til dynamiske energi oppløses i tilværelsens fundament. Oppvåknet hensikt vedblir som en urokkelig tilstand av likhet.

I denne konteksten finnes ingen årsak eller virkning, og ingen samlet anstrengelse. For eksempel kan ikke anskuelse kultiveres i meditasjon. Selv om opphøret beskrives som ikke å ha et sentrum eller ende, oppstår de talløse fremvisninger som mangfoldet av universet av fremtoninger og muligheter når den dynamiske energien viker fra denne naturlige tilstand. Så si aldri kategorisk at «det finnes ikke årsak og virkning».

Gjensidig avhengighet sørger for at betingede og sammensatte fenomener er talløse og overgår fantasien. Forvirrede oppfattelser i *samsara*, og selv tilstander av fred og lykksalighet, er talløse og overgår fantasien. Alt dette utgjør selve prosessen av gjensidig avhengighet, som er resultatet av at årsak og virkning møtes.

Hvis du undersøker din grunnleggende ubetingede natur, finner du at den aldri har eksistert som noe i det hele tatt. I tillegg, ved å ta dette som din vei, har du overhode ingen referanse for å kunne vike fra denne grunnleggende ubetingede naturen i all sin nærhet. Snarere verdsetter du den i omgivelsen av den oppvåknete hensikt. Ved å ha oppnådd den endelige tilstand, i den umiddelbare nærhet av din

fundamentale ubetingede natur, kan du ikke svertes av noe som helst.

Plagsomme følelser, *karma* og vanemønstre kan ikke feste seg i denne grenseløse åpenheten, og blir kun et spill av magisk illusjon. Du må frigjøres fra dette, så vennligst kom til en avgjørende opplevelse av årsakssammenheng. Det finnes ingen bedre metode enn denne. Det er derfor avgjørende å ikke vike fra den oppvåknete hensikt til fenomenenes sanne natur. Dette er sfæren av mitt dype og inderlige ønske. Det er avgjørende å gå hinsides hva alt er og ikke er, å transcendere «er» og «ikke er».

Dette er den tiende delen av Det kostbare skattkammer av fenomenenes fundamentale rom, som demonstrerer at oppvåknet hensikt ikke viker fra fenomenenes fundamentale rom.

XI. Å hvile i naturlig oppførelse

I ENHETEN AV ALT som oppvåknet sinn, lik rommet, trekker dualistisk persepsjon deg inn i forvirringen av betinget eksistens og årsakssammenheng. Sansefremtoninger basert på forvirring er illusoriske og har ikke noe virkelig fundament. Når du opplever disse direkte, hold da fast ved opplevelsen av at de ikke etterlater spor, og ikke leder til vurderinger.

Når du får noe uønsket i fanget får du en negativ reaksjon, slik som sinne, motvilje, depresjon, pine, eller frykt for død og

gjenfødelse. Når slike reaksjoner fremtrer som følge av dynamisk energi, identifiser dem til å være dette. Ikke forsak dem, hengi deg til dem, prøv å foredle dem, transformere dem, se på dem eller mediter på dem. Hvil heller spontant i den ene, naturlige stabiliserte tilstand av jevnhet, fri for oppvirvlingen og oppløsningen av konseptuelle rammeverk. Sinnet, som rommets rene åpenhet, hvor ting forsvinner naturlig uten å etterlate spor, oppstår med intensitet innenfra, med en uberørt klarhet.

I ubegrenset bevissthet, som verken «er» eller «ikke er», blir ikke sanseintrykk fiksert på som å være noe, men oppleves i stedet direkte. Dette leder til naturlig hvile i tilstanden som ikke kan tingliggjøres, og fortrenkning og nytelse, som på ingen måte kan frigjøres, svinner hen uten å etterlate spor. En opplevelse uten fiksering stiger opp innenfra. Dette er – akkurat som den er – den tidløse grenseløse åpenheten av oppvåknet hensikt.

På samme måte kan det være du opplever ting som er attraktive og bringer sinnet glede – ting som oppnås med letthet, venner, gode nyheter, rikdom som kan benyttes, og attraktive steder og regioner. Det som er attraktivt, setter sinnet i en tilstand av naturlig beriket av glede. Når du ser dette, hviler uforstyrret og roer deg naturlig ned, opplever du det som ikke-konstruert og spontant tilstedeværelse i opprinnelig fundamentalt rom.

Det kan være du har en nøytral holdning – når du beveger deg omkring eller sitter og hviler ganske uberørt – som verken er behagelig eller ubehagelig. Uansett hva som oppstår, identifiser dets natur mens det oppstår uten å reagere positivt eller negativt. Således blir fenomenenes sanne natur, den naturlige stabiliserte tilstand uten differensiering eller utestengning, betegnet som «uvitenhet fri som suveren og total klarhet».

Om natten og andre ganger du overmannes av søvn, når du hviler i en naturlig stabilisert tilstand fri for oppvirvling og oppløsning av tanker, forsvinner sansefremtoninger som manifesterer seg på opplagte måter, slik tingliggjøringen av dem også forsvinner. Når det subtile og selv det svakt subtile forsvinner sammen med sin tingliggjøring, vil sinnet, som er bevisst i en uniform, ikke-konseptuell tilstand, vedbli naturlig, fritt for forekomster av og involvering i tanker, så vel som håp og frykt. Dette er konteksten hvor altoppslukende konsepter er frie i fenomenenes fundamentale rom, og beskrives som «*samsara* fri for *nirvana*».

Selv søvn er den opprinnelige grenseløse åpenheten som er naturlig forekommende. Uttrykkene av dynamisk energi absorberes av tilværelsens fundament, og inn i det fundamentale rom som er tilværelsens essens, slik at all tenkning som oppstår som en fremvisning, blekner på en naturlig måte. Dette er den opplyste hensikt til naturlig tidløs bevissthet, hvor ingenting må gjøres.

Alle ønskede, uønskede og nøytrale mentale tilstander, hvor de tre gifter oppstår som en fremvisning av dynamisk energi i det fundamentale rom, oppstår i konteksten til dette rommet. Siden de kun forekommer i fundamentalt rom, uten å vike fra dette i det minste, er det avgjørende å identifisere det fundamentale rom selv uten å forsøke å forutse eller på noen måte manipulere dem. For så snart du hviler i denne konteksten vil de blekne naturlig, forsvinne naturlig og frigjøres naturlig.

Videre er alle plagsomme følelser, *karma* og vanemønstre magiske uttrykk som fremtrer som en fremvisning av dynamisk energi. Botemidler som gir forbedring – selv veien til frigjøring – er magiske uttrykk som oppstår som en fremvisning av dynamisk energi. Siden begge stiger frem som en tidløs fremvisning forårsaket av denne energien, er det avgjørende å hvile uten strategi i en tilstand av gjenkjennelse. De er like i modus, like å måte, og like i å stige frem fra tilværelsens fundament. De beror på omstendigheter, er sammensatt, og transcenderer ikke årsakssammenheng – så det er essensielt at du transcenderer årsakssammenheng – hviler naturlig og uforstyrret.

Det er selve kjernen av den edle og hemmelige tilnærming. Snakk ikke om den til de mindre begavede, hold den i stedet særdeles hemmelig. Ved å misforstås, vil læren som omhandler hjerteessensen bli forvrengt. Overdrivelse og undervurdering er i strid med oppvåknet hensikt. De som bryter forpliktelsen av hemmeligholdelse faller for evig ned i

lavere tilstander. Arven av den mest majestetiske og hemmelige åndelige tilnærming undervises og betros derfor til hellige mennesker med heldig skjebne.

Kort sagt, hvilke omstendigheter som enn manifesteres – om det er et sanseobjekt eller en sinnstilstand – så anvend ikke botemidler eller gjør en anstrengelse for å få dem fjernet, for hovedpoenget til naturlig stabilisert bevissthet er å hvile naturlig og uforstyrret.

Selv om nytelse og smerte er sider av bevisstheten, bindes du til betinget eksistens ved å dualistisk tingliggjøre dem som ting å akseptere eller å eliminere.

Hvilke fremtoninger som enn manifesterer seg er like som sanseobjekt – de er ganske enkelt det som oppfattes av sansene. Hvilke tanker som enn oppstår er like som mentale hendelser – ganske enkelt bevissthetstilstander som ikke etterlater spor. Begge er like i øyeblikket – ganske enkelt bånd av benektelse eller bekreftelse. I virkeligheten er de like i den endelige analyse – intet annet enn fremtoninger uten basis. Sanseintrykk er like i sine forskjeller – ved nærmere ettersyn legger de ganske enkelt ikke igjen noen spor. Vanlige bevissthetstilstander er like i essens – ved nærmere ettersyn er de intet annet enn rom. Objekter og sinn er ikke-dualistiske – ganske enkelt rent og åpent rom. Hvem som enn forstår tingene på denne måten er en etterkommer av Samantabhadra – en enestående åndelig arving av de seirende, og i høyeste forstand en mester av bevissthet.

Derfor er fenomenene på samme tid eksisterende, ikke-eksisterende, fremtredende, tomme, sanne og usanne. Så legg vekk alle botemidler som involverer forsakelse, samlet anstrengelse og all hemmende fiksering.

Voks ut i suveren likhet, hvor sanseobjekter ikke eksisterer.
Voks ut i suveren bevissthet, hvor vanlig sinn ikke eksisterer.
Voks ut i suveren uskyld og likhet, hvor defekter ikke eksisterer.

Dette er den ellefte delen av Det kostbare skattkammer av fenomenenes fundamentale rom, som demonstrerer at omstendigheter som manifesterer seg, som i essens er like med rommet, er rene.

XII. Tidløs frihet

ALLE FENOMENER er tidløst frie i oppvåknet sinn, så det finnes ikke fenomener som ikke er frie.

Samsara er tidløst fri, fri i opprinnelig uskyld.

Nirvana er tidløst fri, fri i spontan fullkommenhet.

Sansefenomener er tidløst frie, frie i å ikke ha noen basis eller fundament.

Betinget eksistens er tidløs fri, fri i hjerteessensen av opplysthet.

Tenkning er tidløst fri, fri i fraværet av begrensede alternativer.

Fravær av tenkning tidløs fritt, fritt i den ufødte uskyld.

Nytelse er tidløst fri, fri i jevnheten som er fenomenenes sanne natur.

Smerte er tidløst fri, fri i den homogene grenseløsheten av tilværelsens fundament.

Nøytrale følelser er tidløst frie, frie i *dharmakaya*, lik rommet.

Renhet er tidløst fri, fri i tomheten av underliggende uskyld.

Urenhet er tidløs fri, fri i den enestående tilstand av total frihet.

Nivåer av realisering og åndelige veier er tidløst frie, frie i å transcendere nivåene av oppbyggende og formløs fase.

Anskuelse og meditasjon er tidløst frie, frie i fraværet av forsakelse og akseptering.

Oppførsel er tidløst fri, fri i den fullstendig positive tilstand.

Fruktbæringen er tidløst fri, fri i fraværet av håp og frykt.

Samaya er tidløst fri, fri i fenomenenes ypperlige natur.

Resitasjon og *mantra*-repetisjoner er tidløst frie, frie i å transcendere verbale uttrykk.

Meditativ forsenkning er tidløst fri, fri i å transcendere tankenes sfære.

Eksistens og ikke-eksistens er tidløst frie, for frihet finnes i transcenderingen av ytterligheter.

Bekreftelse og benektelse er tidløst frie, for frihet finnes i mangelen på basis og fundament.

Det som er autentisk er tidløst fritt, for frihet finnes i transcenderingen av konseptuelle rammeverk.

Det som ikke er autentisk er tidløst fritt, for frihet finnes i transcenderingen av konseptuell basis.

Karma er tidløst fri, for frihet finnes i fraværet av svertende faktorer.

Plagsomme følelser er tidløst frie, for frihet finnes ved fraværet av enten trelldom eller frihet.

Vanemønstre er tidløst frie, for frihet finnes i mangelen av noen basis for å understøtte dem.

Konsekvensene av handlinger er tidløst frie, for frihet finnes i mangelen på en basis for å erfare dem.

Botemidler er tidløst frie, frie i fraværet av noe å forlate. Det finnes verken forsakelse eller akseptering, kun frihet i den uendelige åpenheten som er lik rommet selv.

Frihet er tidløst fri, fri i fraværet av trelldom.

Mangel på frihet er tidløst fri, fri i fraværet av både trelldom og frihet.

Avspenning er tidløst fri, fri i fraværet av noe å avspenne.

Tilstanden av uforstyrrelig hvile er tidløst fri, fri i fraværet av noe å bringe til hvile.

I korthet, alle fenomener er fremtoninger eller muligheter, så vel som det som verken er en fremtoning eller en mulighet, og er hinsides vanlige fenomener – alle disse er allerede tidløst frie i fundamentalt rom, så det finnes intet behov for noen å anstrenge seg for å fri dem på nytt.

Selv om det kan være du anstrenger deg for å gjøre dette, så vil det være meningsløst, så gjør det ikke! Gjør det ikke! Ikke strev eller forsøk å oppnå noe!

Ikke se! Ikke se! Ikke se på konseptene i ditt sinn!

Ikke mediter! Ikke mediter! Ikke mediter på fenomenene til din vanlige bevissthet!

Ikke analyser! Ikke analyser! Ikke analyser sanseobjekter og vanlig sinn!

Ikke prøv å oppnå! Ikke prøv å oppnå! Ikke prøv å oppnå resultater ut i fra håp og frykt!

Ikke forkast! Ikke forkast! Ikke forkast plagsomme følelser og *karma*!

Ikke aksepter! Ikke aksepter! Ikke aksepter noe som sannhet!
Ikke hem! Ikke hem! Ikke hem din tankestrøm!

Siden alt går tilbake til en tilstand av jevnhet, hvor intet objekt eksisterer, finnes det ingen systematisk prosess, intet fenomen og ingen referanseramme. Grunnen kollapser, veien kollapser, og enhver forestilling om fruktbaring kollapser, så du kan ikke lenger forestille deg god og dårlig, tap og skade. Din opplevelse av jevnhet er avgjørende, tidløst slik, og du føler deg viss på universet av fremtoninger og muligheter. Grensen mellom *samsara* og *nirvana* kollapser – selv ikke fundamentalt rom har en iboende eksistens. Det finnes intet referansepunkt – intet «Hvordan er det?» «Hva er det?» «Det er dette!» Hva kan noen av dere gjøre? Hvor er «jeget»? Hva kan noen gjøre med det som var slik før, men ikke er det nå? Ha! Ha! Jeg bryter ut i latter over denne store gåte!

Siden forvirringens perspektiv – universet av fremtoninger og muligheter – kollapser, blir dag og natt tidløst uberørte, naturlig uberørte, uberørte i rommet. Dager og datoer er uberørte; måneder, år, og verdensepoker er uberørte. En ting er uberørt;

alt er uberørt. Det åndelige og det ikke-åndelige er uberørt. *Samsara, nirvana* og forvirringens fundament er uberørte i opprinnelig fundamentalt rom. Uttrykket «fundamentalt rom», et produkt av konvensjonelt sinn, er uberørt. Hvordan du enn strever, hvilke anstrengelser du enn gjør, hva vil nå ha en verdi? Sammenfiltreringen av det begjærende sinn oppløses – rommets største mirakel! Denne ureligjøre tiggerens vesen ble oppløst inn i en slik tilstand.

Festningene av fundamentet, juvelene, og det omkransende rom er spontant tilstedeværende i oppvåknet hensikt, som er tidløs fri ved å ikke ha noen underliggende basis. Så universet av de tre tilstander av betinget eksistens er fri i den suverene tilstand hvor intet objekt eksisterer.

De som binder seg selv ved å holde fast ved forutinntatthet som ikke eksisterer, forstår ikke tilværelsens natur. De selv ødelegger seg selv. De selv villeder seg selv. De er så forvirret – så forvirret! De er forvirret av sin oppfattelse av en avgrunn, selv om ingen forvirring eksisterer.

Om det er forvirring eller ikke, så finnes den uendelige åpenheten av oppvåknet sinn. Det er aldri forvirring eller frihet i oppvåknet sinn. Du bindes ved å tingliggjøre det som trer fram i dets fremvisning. I virkeligheten finnes verken trelldom eller frihet. Verken sanseobjekt eller vanlig sinn eksisterer. Bli ikke lokket til å tro på eksistensen av det som ikke eksisterer. Bevissthet er fri ved å være den tidløse oppvåknede *buddha*-tilstand. La ikke det vanlige sinn fange den med

tingliggjørende fiksering. Den fullstendige rene åpenhet hvor objekter aldri eksisterer er den uendelige åpenheten av oppvåknet sinn, den ypperste lykksalige grunn som er som rommet. *Samsara* er en umulighet i denne konteksten, som vedblir opprinnelig og naturlig.

Gitt at tilværelsens unike sfære er uten kanter og hjørner, er det det forvirrede vanlige sinn som holder ting for å være like eller ulike. Gitt at naturlig forekommende tidløs bevissthet verken har årsak eller betingelse, å se den som å være involvert i *samsara* vil være en hindring for oppvåkningen. Gitt at upartisk spontan tilstedeværelse er fri for begrensninger, å fikse på begrensningene av forutinntatte oppfatninger er demonen som forårsaker selvgodhet. Gitt at uavbrutt tomhet verken har substans eller karakteristikk, å betegne ting som å «eksistere», «ikke-eksistere», «manifestere», eller være «tomme» er villfarelsen til vanlig bevissthet. Fri deg derfor fra grepet av hvilken oppfatning du enn måtte ha, og forstå at upartisk spontan tilstedeværelse er som rommet!

Uansett hva som oppstår i bevissthetens seks avenyer – fremtoninger som sees, lyder som høres – er alt naturlig klart, en grenseløs åpenhet uten differensiering eller utestengning. Kom til denne avgjørende opplevelsen i den tidløse frie åpenheten av likhet.

Bevissthet er «fundamentalt rom», for hva som enn manifesterer seg fremtrer i en eneste tilstand av likhet. Den er «tilværelsens fundament», for den er opphav til alle opplyste

kvaliteter. Den er «tilværelsens åpenhet», fordi alt skjer naturlig, uten differensiering eller utestengning. Den er «oppvåknet sinn», for den oppleves som hjerteessensen som er opphavet til alt. Du burde forstå den som å være som rommet, opprinnelig rent.

I den grenseløse åpenheten av tilværelsens grunn er naturlig forekommende tidløs bevissthet «foredlet», for den er tidløst plettfri og usvertet av *samsara*. Den er «fullkommen», fordi oppvåkne kvaliteter er spontant tilstedeværende, hinsides årsak og virkning. Den er «sinn», fordi selverkjennende bevissthet er den krystallklare hjerteessensen. Alt er fullstendig rent og inneholdt i oppvåknet sinn.

I selve essensen av det som oppstår i fremvisningen forårsaket av dynamisk energi, skjer det ved realisering en øyeblikkelig «gjenoppvåkning» til *buddha*-tilstanden. I fraværet av realisering oppstår tankemønstre basert på forvirring og mangel på gjenkjenning – bevissthetens åtte veier som løper ut fra opphavet til alle ordinære opplevelser, så vel som deres objekter. Intet som oppstår som en fremvisning – hele universet av fremtoninger og muligheter – viker fra den uendelige åpenheten til oppvåknet sinn. Hvis du vedblir i en tilstand av likhet, uten å vike fra sinnets grenseløse åpenhet, omfavner du fullstendig *samsara* og *nirvana*, fri i den grenseløse åpenheten av oppvåknet hensikt.

Den naturlige stabiliserte tilstand – *samsara* og *nirvana* kan umulig eksistere i denne fundamentale ubetingede tilstand.

Den naturlige stabiliserte tilstand – positiv og negativ, akseptering og avvisning, kan umulig eksistere.

Den naturlige stabiliserte tilstand – dualistisk persepsjon som involverer forsakelse og oppnåelse kan umulig eksistere.

Den naturlige stabiliserte tilstand – de fem sinnsgifter kan umulig eksistere.

Den naturlige stabiliserte tilstand – begrensninger og ytterligheter kan umulig eksistere.

Den naturlige stabiliserte tilstand – dynamisk energi og ting som oppstår kan umulig eksistere.

Den naturlige stabiliserte tilstand – det er ingenting som hindrer den fra å settes navn på, om enn ikke godt nok.

I naturlig forekommende tidløs bevissthet – en tilstand hinsides begreper og hvor fenomener oppløses – hva som enn oppstår som dens dynamiske energi og fremvisning er i virkeligheten uten basis. Veien av vedblivelse, hvor det verken er treldom eller frihet, er den naturlige stabiliserte tilstand. Det som symbolsk betegnes som «frihet», er ganske enkelt en tilstand hvor ting forsvinner naturlig og sporløst, og siden det ikke er motsetning i å betegne den som noe eller intet, beskriver vi den med ordene «tidløst fri».

Det er ingen differensiering eller utestengning – det er frihet i den uendelige åpenheten av spontan tilstedeværelse. Det er ingen union eller separasjon – det er frihet i den grenseløse åpenheten av tilværelsens sfære. Hva som helst fremtrer – det er frihet i den grenseløse åpenheten hvor alt er ubestemmelig.

Skikkelser manifesterer seg – sansefremtoninger er frie i seg selv. Lyder er hørbare – det som er hørbart er fritt i seg selv. Lukter fornemmes – fornemmelser er frie i fundamentalt rom. Smaker kjennes og sansefornemmelser føles – de er frie i egen kontekst. Bevissthet og mentale hendelser er frie, uten basis, fundament eller støtte.

Det er frihet i enhet – frihet i den grenseløse åpenheten som er fenomenenes sanne natur.

Det er ingen dualitet – frihet i likheten av sanseobjekt og sinn.

Det er en naturlig forekommende frihet – frihet i den grenseløse åpenheten av tidløs bevissthet.

Det er spontan tilstedeværende frihet – frihet i renheten av tilværelsens grunn som fundamentalt rom.

Det er frihet i tingenes variasjon – frihet i den unike åpenheten.

Det er frihet som ikke er gjenstand for ytterligheter – frihet i den spontant tilstedeværende åpenheten.

Det er universell frihet – frihet i hjerteessensens uendelige åpenhet.

Det er frihet som fullstendig klarhet – frihet i solens og månens uendelige åpenheten.

Det er frihet som fenomenenes sanne natur – frihet i rommets uendelige åpenhet.

Det er frihet av sanseverdenens objekter – frihet i havets uendelige åpenhet.

Det er uforanderlig frihet – frihet innenfor åpenheten til det mest majestetiske fjell.

Det er opprinnelig frihet – frihet i den ufødte åpenhet.

Det er frihet i den ene tilstanden av likhet – frihet i den uendelige åpenheten av tidløs oppvåkning.

Det er total frihet – frihet i den tidløst utfoldende åpenhet.

Dette er den tolvte delen av Det kostbare skattkammer av fenomenenes fundamentale rom, som demonstrerer at alle fenomener av natur er tidløst frie i oppvåknet sinn.

XIII. Oppvåkning til *buddha*-tilstanden

HVIS DET, GJENNOM NØKKELPOENGET av ikke-konstruerthet, oppnås fortrolighet med selve essensen av opplysthet – fenomenenes spontane tilstedeværelse – vil det, selv om *buddha*-tilstanden er tidløs, skje en ny oppvåkning til *buddha*-tilstanden. Dette er *vajra*-hjerteessensens makeløse glittertind, opplysthetens grenseløse åpenheten, selve essensen av de ni gradvise tilnærminger.

Selv om solen og månen stråler klart i sin gang over himmelhvelvingen, kan de være fullstendig tildekket av tykke skyer som hindrer dem i å bli sett. Dette er en parallell til hvordan oppvåkning, selv om den er til stede i deg, ikke er åpenbar.

Tykke skyer forsvinner naturlig når de overlates til seg selv på himmelen. På samme måte forsvinner årsakssammenhengens skyer uten anstrengelse og strev, og selve essensen til

oppvåkningen skinner av seg selv på himmelhvelvingen. Gitt de forskjellige evner finnes det forskjellige åndelige tilnærminger.

Essensen er som solen, som skinner klart i vidstraktheten av fenomenenes fundamentale rom. Alt oppstår uten forutinntatthet fra den dynamiske energi, som er som solens stråler. Solstrålene overstrømmer land og hav med varme, så det oppstår en fremvisning av skyer, formet av vanndamp. Dette overskygger essensen selv, og til og med dens dynamiske energi. På samme måte, på grunn av den urene fremvisningen av naturlig dynamisk energi som kommer fra essensen selv, formørkes ens oppfatning av «slikhet» – hjerteessensen. Universet av fremtoninger og muligheter består av en ufattbar variasjon av oppfatninger basert på forvirring.

Den dynamiske energien til solens stråler vekker vinden som sprer skyene. På samme måte, med virkeliggjøringen av tilværelsens essens, vil dens fremvisning oppleves som en utsmykning. Forvirring, som alltid har vært fri, er nå fri i seg selv. Forvirret oppfatning og tingliggjøring renses i fundamentalt rom uten å måtte forsakes. Du har ingen ide om hvor de har blitt av. Den spontant tilstedeværende solen skinner som *kayaene* og tidløs bevissthet på den klare himmelen. Den kommer ikke fra noe annet sted, men er ganske enkelt bevissthetens rene manifestasjon.

Garudaens vinger folder seg ut inne i egget. Så lenge den omsluttet av skallet er dette ikke åpenbart, men når skallet brytes, svinger den seg høyt på himmelhvelvingen. På samme måte, selv om forurensningen av forvirret dualistisk tenkning allerede har blitt oppløst, når «skallet» – resultatet av denne forurensningen – sprekker, oppstår spontan tilstedeværende bevissthet umiddelbart i og av seg selv, naturlig og klar. *Kayaenes* vidtrekkende perspektiv og tidløs bevissthet fyller «himmelen» av fundamentalt rom. Med gjenkjennelse av tilværelsens virkelige essens kommer frihet i den uendelige åpenheten av Samantabhadra.

Siden mottakelighetens fremvisning i de ti retninger er umålbart, vil emanasjoner forsikre fullkommen nytte for levende vesener. Opplyste handlinger åpenbares så lenge *samsara* eksisterer. Dette er upartisk mottakelighet, dynamisk energi som oppstår fra tilværelsens naturlige balanserte essens slik at den ved sin fremvisning gagnar andre i mangfold.

Selv om den urene fremvisningen, med alt som det innebærer, forsvinner fullstendig, vil emanasjoner manifestere for vesener i urene tilstander. De fremtrer som et resultat av lærerers mottakelighet – en kraft som ganske enkelt er slik – og den rene *karmaen* og forhåpningene til vesener med positive sinn.

Ved dette punktet, selv om det finnes utallige emanasjoner i alle verdener som leder vesener til opplysthet, så viker de ikke fra fundamentalt rom – lærernes *dharmakaya*. Naturlig forekommende tidløs bevissthet er ikke gjenstand for

begrensninger eller ytterligheter. I sfæren av Ghanavyuha, naturlig oppstående fundamentalt rom, en ufattelig mengde *sambhogakaya* manifesterer som mestere av bevissthet, *dakaer* og *dakinier*, og *bodhisattvaer* på det tiende nivå av realisering. Videre manifesterer den seg innenfor fundamentalt rom som selve essensen av spontan tilstedeværelse, forårsaket av læreres mottakelighet og inspirasjonen og dydene til de som skal ledes.

Essensen av *dharmakaya* er naturlig tidløs bevissthet. Dens fremvisning er reservoaret av allestedsnærværende tidløs bevissthet, vedblivende som tilværelsens enestående sfære innenfor opprinnelig fundamentalt rom.

Essensen av *sambhogakaya* er tilværelsens spontant tilstedeværende natur. Dens fremvisning er de fem *buddha*-familiene og de fem aspektene av tidløs bevissthet, som manifesterer seg for å fylle alle rommets sfærer.

Essensen av *nirmanakaya* er grunnen som mottakeligheten oppstår fra. Dens fremvisning manifesterer seg på den måten som er nødvendig for å veilede under enhver omstendighet, mens dens enestående oppvåkne aktivitet gir mestring.

Kayaene oppnås ikke med anstrengelser som involverer årsak eller virkning. De er tidløst og spontant tilstedeværende, og manifesterer seg i en tilstand av uforstyrret hvile. Den edleste hemmelighet manifesterer seg i dette livsløpet. Du lokkes ikke vekk fra den i intervallet etter døden, så den høyeste

tilnærming av *vajra*-hjertereessensen er hevet over alle andre tilnærminger, siden disse er basert på årsak og virkning.

Dette er den trettende delen av Det kostbare skattkammer av fenomenenes fundamentale rom, som demonstrerer at, siden alle fenomener allerede utgjør den tidløse oppvåkne buddha-tilstand, skjer det, uten anstrengelse eller oppnåelse, på ny en gjenoppvåkning til buddha-tilstanden.

Avslutning

SLIK ER SANGEN til *vajra*-hjertereessensen – fenomenenes sanne natur. Denne opprinnelig rene naturen, lik rommet, oppstår naturlig i den uforanderlige omgivelsen fri for underliggende basis og fundament, og åpenbares som en fremvisning som er uten overgang og forandring.

Dette er betydningen av tilværelsens grenseløse og ypperlige åpenhet, en grenseløs tilstand av tidløs likhet. Uten å ha beveget deg har du funnet din opprinnelige natur. Den sanne naturen, urokkelig og spontant tilstedeværende, er upartisk og ikke gjenstand for begrensninger.

Betydningene henspiller på den grenseløse sfære som er lik rommet, akkurat slik det er. Der monarken av naturlig forekommende åpenhet sitter urokkelig, fri i tingenes naturlige tilstand i all sin variasjon. Jeg har nådd det endelige skjød av fundamentalt rom, som ikke kan karakteriseres som en «ting».

Da min realisering var sikker, skrev jeg, en *yogi* som er som himmelhvelvet, denne oppsummeringen av min opplevelse, inkludert passende skriftsiter. Den ble skrevet i samsvar med de tjueen overføringen av sinns-kategorien, de tre overføringene av rom-kategorien, og de fire overføringene av den direkte transmisjons-kategorien.

Ved denne dåd, må alle levende vesener, uten unntak, nå den opprinnelige grunn uten anstrengelser. Må de bli åndelige konger som spontant utretter de to typer av gagnlige handlinger, mens de vedblir på nivå med Samantabhadra uten overgang og forandring! I alle retninger, måtte det finnes velbefinnende, rikdom, glans og herlighet, slik at alle ønsker oppfylles spontant, som i en ren sfære. Må trommen av åndelig lære runge og seiersflagget av frihet heises. Må den hellige lære aldri avta, men spres og blomstre!

Denne teksten, med navn Det kostbare skattkammer av fenomenenes fundamentale rom som ble komponert på åssidene av Gangri Tökar av en yogi av den ypperste åndelige tilnærming, Longchen Rabjam, er nå fullstendig ferdig.

Hell og lykke! Hell og lykke! Hell og lykke!

Forord til den opprinnelige utgaven

av Hans Høyhet Chagdud Tulku Rinpoche

Engelsktalende buddhister har grunn til å glede seg over at Longchen Rabjams *Syv skatter* nå blir oversatt og utgitt på engelsk. Dette gjelder i hvert fall de som har et dypt engasjement og ønske om å virkeliggjøre læren om *dzogchen* eller læren om den store fullkommenhet som den også kalles. Dette er en lære innenfor *vajrayana*-buddhismen. Selv om det finnes mange åndelige tradisjoner i verden, er det buddhismen som tilbyr den dypeste analysen av roten til *samsara*, og den dypeste anvisning på hvordan hindringer kan håndteres på alle nivåer slik at frigjøring oppnås. Blant de forskjellige retninger i buddhistisk lære finnes det ingen som er dypere eller bedre i stand til å frigjøre sinnet fra dets mest subtile hindringer enn læren om den store fullkommenhet.

Men fordi overleveringen av læren om den store fullkommenhet fører til en visdom som ligger hinsides ord og begreper, byr det på store vanskeligheter å oversette *dzogchen*-tekster. Enkelte lamaer hevder at det ikke engang er verdt forsøket, ettersom det fører til for store forvrengninger. Jeg har respekt for deres oppfatning, men føler at de av oss som har vært så heldige å motta ekte overføringer fra store *dzogchen*-mestere, har et ansvar for å opprettholde overleveringslinjen, og oversette tekster, så vel som den direkte overføringen fra sinn-til-sinn. Hvis vi avholder oss fra dette arbeidet, vil denne kostbare lære om stor fullkommenhet forbli utilgjengelig for vestlige praktiserende som ikke kan lese tibetansk, men som har et utmerket potensial som mediterende. Dermed vil en gren av videreføringen bli kuttet av.

Jeg er også dypt bekymret over at tekster om den store fullkommenhet blir oversatt av folk i vesten som riktignok kjenner tibetansk, men bare baserer seg på vitenskapelig kunnskap, og ikke på veiledning av ekte lærere i den tradisjon som formidler denne lære. Slike oversettelser vil med sikkerhet bli villedende dersom de bare blir utarbeidet på grunnlag av

intellektuell forståelse, uten den modningsprosess som finner sted under veiledning av kvalifiserte *dzogchen*-lærere. I ettertid vil dette føre andre på villspor hvis de forsøker å basere sin praksis på slike oversettelser. Selv om kvalifiserte *dzogchen*-lærere frykter at oversettelser vil bli ufullkomne, bør de likevel utarbeide oversettelser for å unngå at enda mer feilaktige oversettelser publiseres.

Oversetteren av disse tekstene, Richard Barron (Lama Chökyi Nyima), mestrer i sannhet skriftlig og muntlig tibetansk, men hans dypere forståelse er basert på et utvidet retreat under veiledning av hans høyhet Kalu Rinpoche, på et antall seksukers *dzogchen*-retreater, og på å ha hørt på og oversatt undervisninger fra mange fremtredende lamaer. Under min veiledning har han oversatt andre tekster og *sadhanaer* om den store fullkommenhet, særlig Dudjom Lingpas *Buddhatilstanden uten meditasjon*. Han benytter derfor flere evner i sitt arbeid enn bare teoretisk og intellektuell kompetanse. De andre medlemmene i oversettelseskomiteen har et grunnlag i studiet av *dzogchen*-terminologi og har deltatt på årlige *dzogchen*-retreater. Den lærde Khenpo Chödzo er blitt konsultert angående mange detaljer i denne oversettelsen av *Det kostbare skattkammer av fenomenenes grunnleggende rom*. Selv har jeg bidratt til prosessen med den forståelse av den store fullkommenhet som jeg har oppnådd i løpet av et liv viet til studier og meditasjon.

Dette betyr at selv om vi ikke nødvendigvis har laget en feilfri oversettelse, har vi tro på dette banebrytende forsøket. Man bør innse at det ikke er lett å lese eller forstå et verk av denne typen. Det vil nok være vanskelig for folk flest å forstå disse tekstene. De vil forstå det de har et åndelig grunnlag for. Ikke desto mindre kan det ha større verdi bare å ha disse bøkene i sitt hjem enn å ha statuer eller stupaer, for de er virkelige relikvier av *dharmakaya*. Slike hellige verk innebærer

en kraftfull velsignelse og er verdige objekter for tillit og hengivelse.

Prosjektet med å oversette Longchen Rabjams *Syv skatter* er under arbeid. Vi oppmuntrer alle med kunnskap om og erfaring med den store fullkommenhet til å kontakte oss med forslag, klargjøringer, eller rettelser, som vi vil vurdere å innlemme i fremtidige utgaver. Måtte disse kostbare tekster opplyse sinnet til alle som leser og ærer dem.